

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

בפני כב' השופטת ורד שביט פינקלשטיין

בעניין: עזבון המנוחה [REDACTED]

תובע: [REDACTED]

ע"י ב"כ עו"ד אברהם ששון ואו חגי מאירי
-נגד-

נתבעת: [REDACTED]

פסק דין

- 1
- 2
- 3
- 4 **מהות ההליך:**
- 5 1. פסק דין זה מעמיד על סדר היום סוגיות מתחום האתיקה והמוסר האישי אשר מהוות חלק
- 6 מעילת ההשפעה הבלתי הוגנת הנדונה בדיני צוואות.
- 7 2. עניין לנו בשאלת תוקפה של צוואה אשר הותירה אתריה הגב' [REDACTED]
- 8 (להלן: "המנוחה"), ניצולת שואה, מבוגרת וערירית אשר בערוב ימיה נזקקה
- 9 לטיפולי פיזיותרפיה אשר הוענקו לה על ידי התובע, פיזיותרפיסט במקצועו, אשר החל לטפל
- 10 במנוחה באמצעות קופת החולים בה היתה חברה ולאחר מכן באופן פרטי. ביום 27.11.08,
- 11 מספר חודשים לפני שהוכרזה כחסויה, ערכה המנוחה צוואה בה העניקה את עיקר רכושה
- 12 לתובע. לטענת התובע, צוואה זו מבטאת "הכרת תודה" של המנוחה כלפי התובע על טיפולו
- 13 הטוב והמסור בה, ואילו לטענת הנתבעת, קרובת משפחתה היחידה של המנוחה, צוואה זו
- 14 נערכה כתוצאה של השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוחה וכן נגועה בפגמים מהותיים
- 15 נוספים, אשר מחייבים פסילתה.
- 16
- 17 **רקע עובדתי כללי:**
- 18
- 19 3. המנוחה הלכה לעולמה ביום 18.9.12, בחיותה בת 92 שנים, גרושה, ללא ילדים וערירית.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
 ת"ע 8202-01-13
 ת"ע 7626-09-13
 ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 4. כל משפחתה של המנוחה נספתה בשואה למעט אחותה גבי [REDACTED] ז"ל (להלן: "אחות
- 3 המנוחה") אשר שרדה את השואה ביחד עמה וכן בן דודה של המנוחה מצד אמה מ[REDACTED]
- 4 [REDACTED] ז"ל (להלן: "בן דודה של המנוחה").
- 5
- 6 5. בשנת 1968 עלתה המנוחה לישראל מפולין, וזאת לאחר שהתגרשה מבעלה. בעת עלייתה לארץ
- 7 היתה המנוחה כבת 48 שנים.
- 8
- 9 6. יצוין, כי אחות המנוחה עלתה לישראל ביחד עם המנוחה, אולם זמן קצר לאחר מכן היגרה
- 10 לגרמניה ביחד עם בעלה ובתה היחידה, היא הנתבעת (להלן גם: "אחיינית המנוחה").
- 11
- 12 7. בן דודה של המנוחה היכה שורשים בארץ, נישא לגבי [REDACTED] (להלן: "הגב' [REDACTED]"), ונולדה
- 13 להם בת, היא גבי [REDACTED] (להלן: "גבי [REDACTED]"). לגבי שיפר נולדו ילדים ביניהם מר [REDACTED]
- 14 [REDACTED] (להלן: "מר [REDACTED]"), נכדו של בן דודה של המנוחה.
- 15
- 16 8. במהלך השנים, עבדה המנוחה כספרנית בחברת "טלרד" עד ליציאתה לפנסיה.
- 17
- 18 9. ברבות השנים, שמרה המנוחה על קשר רציף ושוטף עם אחותה בגרמניה ונסעה לבקרה מידי
- 19 שנה. לאחר פטירת האחות, שמרה המנוחה על קשר שוטף עם אחייניתה ואף נהגה לשלוח
- 20 אליה כספים מיעת לעת על מנת לסייע לה מבחינה כלכלית.
- 21
- 22 10. יצוין, כי במהלך חייו של בן דודה של המנוחה שמרה המנוחה גם על קשר רציף עמו ועם בני
- 23 משפחתו. לאחר פטירת בן דודה של המנוחה בחודש דצמבר 2013, התמעטו המפגשים בין
- 24 המנוחה לבין בני משפחתו והקשר ביניהם התבסס ברובו על קשר טלפוני.
- 25
- 26 11. בתקופת חייה, התגוררה המנוחה לבדה בדירתה ברח' כ"ג 41 בגבעתיים (להלן: "הדירה").
- 27 יצוין, כי מדובר בדירה המצויה בקומה שלישית בבניין ללא מעלית.
- 28
- 29 12. ביום 21.4.05 נפלה המנוחה ושברה את האגן בפעם הראשונה. המנוחה נותחה בבית החולים
- 30 תל השומר ואושפזה למשך חודש ימים במחלקה גריאטרית שיקומית. לאחר מכן, עברה
- 31 המנוחה לצורכי שיקום לבית החולים בית רבקה שהינו בית חולים גריאטרי שיקומי.
- 32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 13. בחודש מאי 2005 החל התובע להעניק למנוחה טיפולי פיזיותרפיה תחילה מטעם קופת חולים
2 "כללית" ולאחר מכן באופן פרטי בשכר.
3
- 4 14. ביום 6.5.07 נפלה המנוחה פעם נוספת ושברה שוב את האגן. המנוחה אושפזה בבית החולים
5 תל השומר ונותחה ברגלה.
6
- 7 15. ביום 6.6.07 שוחררה המנוחה מבית החולים תל השומר להמשך שיקום במוסד השיקומי
8 שלוה בגבעתיים, עד ששבה לביתה בתחילת שנת 2008.
9
- 10 16. מעת שהמנוחה שב לביתה, התגוררה המנוחה עם עובדת סיעודית זרה אשר טיפלה בה 24
11 שעות ביממה.
12
- 13 17. במהלך השנים התדרדר מצבה הבריאותי של המנוחה.
14
- 15 18. ביום 24.7.08 או בסמוך לכך ערכה המנוחה טיוטת צוואה (להלן: "טיטת הצוואה"). טיוטת
16 צוואה זו נערכה על ידי [REDACTED] (להלן: "עו"ד [REDACTED]"; עורך טיוטת הצוואה").
17
- 18 בטיטת הצוואה ציוותה המנוחה את מלוא זכויותיה בדירה לנתבעת, ואילו את יתרת רכושה
19 ציוותה המנוחה לתובע ולנתבעת בחלקים שווים ביניהם. בסעיף 9 לטיטת הצוואה מינתה
20 המנוחה את עורך טיוטת הצוואה כמנהל עובונה. כמו כן, בסעיף 11 לצוואה צוין כי הצוואה
21 תורגמה למנוחה לשפה הפולנית "בהתאם לתרגום המצורף" (כך, במקור). בנוסף, במסגרת
22 הצהרת העדים נכתב כי העדים מאשרים שבעת חתימת המנוחה על הצוואה היתה המנוחה
23 צלולה והבינה את משמעותה ואף הוצג לעדים אישור רפואי (אשר סומן כנספת "בי"). יצוין,
24 כי, בפועל לא צורפו לטיטת הצוואה לא התרגום הנוכח ולא האישור הרפואי שסומן כנספת
25 ב' לעיל.
26
- 27 19. ביום 2.8.08 ערכה המנוחה צוואה בעדים (להלן: "הצוואה מיום 2.8.08"), אשר נסיבותיה
28 יפורטו בהרחבה בהמשך. צוואה זו נערכה על גבי טיוטת הצוואה תוך עריכת תיקונים בכתב
29 ידו של [REDACTED] (להלן: "עו"ד [REDACTED]"; "עורך הצוואה מיום 2.8.08") שהינו גיסה של
30 גבי [REDACTED] לעיל. העדים לצוואה זו הינם עו"ד [REDACTED] וגבי [REDACTED] אלמנת בן דודה של המנוחה.
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 בצוואה זו ציוותה המנוחה את מלוא זכויותיה בדירה לנתבעת, ואילו מתוך יתרת רכושה
2 ציוותה לתובע סך \$ 1,000 בלבד ואת היתרה לנתבעת. בסעיף 9 לצוואה מיום 2.8.08 מינתה
3 המנוחה את עו"ד [REDACTED] כמנהל עובונה. כמו כן, בדומה לטיטות הצוואה צוין בסעיף 11 לצוואה
4 כי הצוואה תורגמה עבור המנוחה לשפה הפולנית "בהתאם לתרגום המצורף". בנוסף,
5 במסגרת הצהרת העדים אישרו העדים כי בעת חתימת המנוחה על הצוואה היתה המנוחה
6 צלולה והבינה את משמעותה, תוך שנמחקה ההפנייה להצגת האישור הרפואי אשר צויין
7 בטיטות הצוואה. יוער, כי גם לצוואה זו לא צורף התרגום לצוואה המפורט לעיל.
8
- 9 20. ביום 4.8.08 חתמה המנוחה על יפוי כוח אשר ממנה את עו"ד [REDACTED] ו/או את מר [REDACTED]
10 שאף הוא עו"ד במקצועו, לפעול בחשבונה של המנוחה (נספח א' לתצהיר עדותו הראשית של
11 מר [REDACTED]: כמו כן, באותו היום (4.8.08) הלכה המנוחה עם מר [REDACTED] לבנק וחתמה
12 על יפוי כוח בחשבון הבנק שלה הממנה את עו"ד [REDACTED] לפעול בחשבונה (נספח ב' לתצהיר עדות
13 ראשית של מר [REDACTED]).
14
- 15 21. כשלושה חודשים לאחר עריכת הצוואה מיום 2.8.08, ערכה המנוחה ביום 27.11.08 צוואה
16 נוספת בעדים (למען הנוחות, תכונה בפסק דין זה: "הצוואה"; "הצוואה נשוא המחלוקת")
17 אשר נסיבותיה יפורטו בהרחבה בהמשך. חרף העובדה כי צוואה זו נערכה ביום 27.11.08, היא
18 נושאת תאריך "27 ליוני 2008, כ"ט בחשוון התשס"ט". הצוואה נשוא המחלוקת נערכה על
19 ידי עו"ד [REDACTED] (להלן: "עורך הצוואה") אשר היה עד לצוואה ביחד עם עו"ד [REDACTED]
20 (להלן: "העדה לצוואה").
21
- 22 בצוואה זו ציוותה המנוחה כי דירתה תימכר על ידי מנהל העובון ותמורתה תחולק כך
23 שהנתבעת תקבל 3/4 מהתמורה, ואילו התובע יקבל 1/4 מהתמורה. כן ציוותה המנוחה את
24 כל הכספים בבנק לתובע. בנוגע ליתרת רכושה – ציוותה המנוחה 3/4 לנתבעת ו-1/4 לתובע.
25 בסעיף 3 לצוואתה מינתה המנוחה את עורך הצוואה כמנהל עובונה ללא צורך בהפקדת ערובה.
26
- 27 22. ביום 21.7.09 הגיש התובע תובענה למינויו כאפוטרופוס על גופה ורכושה של החסויה (ת"ע
28 45050/09) (להלן: "תיק האפוטרופוסות"). תובענה זו נדונה בפני חברתי כב' השופטת גליק,
29 יצוין, כי תובענה זו הוגשה על ידי התובע באמצעות באי-כוחו, עורך הצוואה ו/או העדה
30 לצוואה, אשר ייצגו את התובע בהליך זה (רי"פוי כוח מיום 5.7.09 שנחתם על ידי התובע כאשר
31 חתימת התובע אומתה על ידי עורך הצוואה).
32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 במסגרת הליך האפוסטרופסות הוגשו מסמכים שונים אשר יש להם חשיבות לענייננו, ואלו הם :
- 2 תצהיר התובע מיום 5.7.09 בתמיכה לבקשה; מסמך רפואי מאת ד"ר [REDACTED] פסיכיאטר,
- 3 מיום 2.11.09 שנגרד לבקשת התובע (להלן: "מסמך רפואי מאת ד"ר [REDACTED]"); תצהיר המנוחה
- 4 מיום 16.11.09 בתמיכה לבקשה; תסקיר פקידת סעד מהמחלקה לשירותים חברתיים
- 5 בעיריית גבעתיים (גב' [REDACTED]) מיום 21.3.10 (להלן: "תסקיר פקידת הסעד מיום
- 6 21.3.10"); חוות דעת רפואית מאת ד"ר [REDACTED], פסיכוגריאטר, מיום 10.10.10 (להלן:
- 7 "חו"ד של ד"ר [REDACTED]"); תסקיר משלים מאת פקידת סעד מיום 17.10.10. יצוין, כי במסגרת
- 8 תסקיר זה המליצה פקידת הסעד כי התובע ימונה כאפוסטרופוס קבוע על גופה של המנוחה וכי
- 9 על רכושה של המנוחה ימונה גורם חיצוני (להלן: "התסקיר המשלים מיום 17.10.10").
- 10
- 11 23. ביום 15.11.10 מינתה כבי השופט גליק את התובע כאפוסטרופוס קבוע על גופה של המנוחה
- 12 ואת מר [REDACTED] מ"העמותה לטיפול בקשישים" כאפוסטרופוס קבוע על רכושה של
- 13 המנוחה (להלן: "האפוסטרופוס על רכוש המנוחה"), וזאת כנגד עמדתו של התובע.
- 14
- 15 24. כאמור, ביום 18.9.12 הלכה המנוחה לעולמה.
- 16
- 17 פירוט ההליכים המשפטיים בבית משפט זה:
- 18
- 19 25. ביום 5.11.12 הגיש התובע תובענה לקיום הצוואה נשוא המחלוקת לרשם לענייני ירושה (ת"ע
- 20 8188-01-13).
- 21
- 22 26. ביום 2.12.12 הגישה הנתבעת התנגדות לקיום הצוואה נשוא המחלוקת (ת"ע 82020-01-13).
- 23 יצוין, כי הנתבעת לא הגישה תצהיר בתמיכה לכתב ההתנגדות, אלא התצהיר הוגש על ידי מר
- 24 [REDACTED].
- 25
- 26 27. ביום 24.2.13 הגיש התובע תשובה להתנגדות לקיום הצוואה נשוא המחלוקת.
- 27
- 28 28. ביום 9.4.13 התקיימה ישיבת קדם משפט ראשונה בתובענה, אליה לא התייצבה הנתבעת.
- 29 לדיון התייצב עו"ד [REDACTED] ומר [REDACTED] כבאי כוחם של הנתבעת. מאחר שמר [REDACTED] הגיש
- 30 תצהיר בתמיכה להתנגדות והיה צפוי להעיד בהליך ומאחר שעו"ד [REDACTED] ערך את הצוואה מיום
- 31 2.8.08, הוריתי לבאי כוח הנתבעת להסדיר את שאלת ייצוגה של הנתבעת וקבעתי ישיבת קדם
- 32 משפט נוספת ליום 27.6.13.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
29. ביום 24.6.13, שלושה ימים לפני מועד ישיבת קדם המשפט לעיל, הגיש התובע בקשה לתיקון
 2 חבקשה לקיום הצוואה נשוא המחלוקת. לטענת התובע, בצוואה נשוא המחלוקת אין התאמה
 3 בין התאריך הלועזי (27 ליוני 2008) לבין תאריך העברי (כ"ט בחשוון התשס"ט) ולפיכך, פנה
 4 התובע אל עורך הצוואה והעדה לצוואה על מנת לברר עמם סוגייה. לדברי התובע, עורך
 5 הצוואה והעדה הצוואה הודיעו לו כי התאריך הנכון של חתימת הצוואה הוא התאריך העברי
 6 וכי הצוואה נחתמה ביום 27.11.08 ולא ביום 27.6.08 כפי שנרשם. משכך, עתר התובע לתקן
 7 את התאריך בצוואה ולקבוע כי הצוואה נחתמה ביום 27.11.08 ולא ביום 27.6.08. יצוין, כי
 8 לבקשת התובע צירף תצהיר של העדה לצוואה.
 9
30. ביום 25.6.13 הגישה הנתבעת תובענה לקיום הצוואה מיום 2.8.08 (ת"ע 7626-09-13).
 11
31. ביום 27.6.13 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת בתובענה. בישיבה זו נדונה הבקשה לתיקון
 13 הבקשה לקיום הצוואה. ברם, מאחר שטרם הוגשה תגובת הנתבעת ותשובת התובע לבקשה,
 14 הוריתי על הגשת תגובתם טרם מתן החלטה.
 15
32. ביום 15.7.13 הגיש התובע כתב התנגדות לקיום הצוואה מיום 2.8.08 (ת"ע 7637-09-13).
 17
33. ביום 22.8.13 הגישה הנתבעת התנגדות לבקשה לתיקון הבקשה לקיום צוואה.
 19
34. ביום 24.10.13 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת בה קבעתי כי לצורך הכרעה בשאלת
 21 המועד בו נערכה הצוואה והאם מדובר בצוואה המאוחרת, אם לאו - יש להביא ראיות ולכן
 22 קבעתי דיוני הוכחות לימים 7.4.14 ו-8.4.14 (אשר נדחו ליום 19.6.14).
 23
35. בדיון ביום 19.6.14 נחקרו עורך הצוואה והעדה לצוואה כעדים מטעם התובע. בתום שמיעת
 25 העדויות ולאחר שב"כ הנתבעת הותיר סוגייה זו לשיקול דעת בית המשפט, קבעתי כך:
 26
- 27
- 28 "1. לאחר ששמעתי את עדויות עו"ד [REDACTED] ובפרט את עדותו של עו"ד [REDACTED]
 29 [REDACTED] אשר שניהם היו עדים לצוואה ועו"ד [REDACTED] נערך את הצוואה ומשב"כ
 30 הנתבעת הותיר סוגייה זו לשיקול דעת ביהמ"ש, נחה דעתי כי הצוואה
 31 שהוגשה לקיום ע"י מר [REDACTED] אשר נושאת תאריך לועזי 27/06/08,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 נחתמה ביום 27/11/08 וכי התאריך העברי (כ"ט חשוון תשס"ט) הוא
2 התאריך הנכון. משכך, יתחיל הדיון בשאלת תוקפה של צוואה זו.
3 2. לנוכח העובדה כי בהעדר זהות בין התאריכים על גבי הצוואה קיים פגם
4 פורמלי לצוואה כמשמעו בסעיף 25 לחוק הירושה, ייחל התובע במסכת
5 הבאת הראיות להוכחת אמיתותה של הצוואה.
6
7 5. אני קובעת את התיק להוכחות לימים 27.5.15 ו-28.5.15 בין השעות
8 11:30-14:30."
9
10 36. ביום 23.10.14 נחקרה גבי ב"כ בהסכמת התובע בעדות מוקדמת וזאת בשל גילח המבוגר.
11
12 37. ביום 18.1.15 הוגשו תצהירי עדות ראשית ותיק מוצגים מטעם התובע, ואילו ביום 19.5.15
13 הוגשו תצהירי עדות ראשית מטעם הנתבעת.
14
15 38. ביום 26.5.15, יום לפני דיון ההוכחות, הגישה הנתבעת בקשה להתיר לה להיות זמינה במהלך
16 הדיונים באמצעות וידאו קונפרנס, או שיחת טלפון, ללא צורך בהתייצבותה. בהחלטתי מיום
17 26.5.16 הוריתי כי לאור עיתוי הגשת הבקשה ומהותה, תידון הבקשה בדיון הקבוע למחר.
18
19 39. ביום 27.5.15 התקיים דיון הוכחות ראשון בתיק. בהעדר התייצבות הנתבעת לדיון עתר ב"כ
20 התובע למתן פסק דין לקיום הצוואה. לאחר שמיעת טענות הצדדים בעל פה – ניתנה החלטתי
21 כדלקמן:
22
23 "1. שמעתי באריכות את ב"כ הצדדים והגם שדעתי אינה נוחה וזאת בלשון
24 המעטה מהתנהלותה של הנתבעת בתיק אשר עשתה דין לעצמה ולא
25 התייצבה לדיון ההוכחות והגישה בקשה יום לפני הדיון לפטור אותה
26 מהתייצבות מטעמים שונים איני סבורה כי יש מקום לנקוט בצעד קיצוני
27 למתן פסק דין כאן ועכשיו אלא לאפשר לנתבעת לתמוך את טענותיה
28 בתצהיר וזאת בתוך 10 ימים מהיום.
29 2. כמו כן, מורה לנתבעת לצרף אסמכתאות מתאימות לבקשתה לרבות בנוגע
30 למצבה הכלכלי הקשה, כטענתה, וכן לטענה שבמידה ותעזוב את גרמניה
31 תישלל ממנה זכויותה לדיור ציבורי.
32 3. משהוגשו תצהירים ומשבית המשפט קבע לדיון הוכחות ומשהנטל
33 להוכחת הצוואה מוטל על התובע ומשנתבעת לא הגישה תצהיר עדות
34 ראשית וממילא אין היא צפויה להיחקר בהליך זה – אני מורה כי הדיון
35 ימשך כסדרו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 4. ב"כ התובע יוכלו לטעון את כל טענותיהם, לרבות בנוגע להתנהלות
2 הנתבעת, במסגרת הסיכומים וכן לעתור, במידת הצורך, לפסיקת הוצאות
3 מתאימות".
- 4
- 5 40. בהמשך הדיון מיום 27.5.15 נחקרו עורך הצוואה, העדה לצוואה והמטפלת של המנוחה, גבי
6 א [REDACTED] (להלן: "המטפלת של המנוחה"), עדים שהובאו לעדות מטעם התובע.
- 7
- 8 41. ביום 28.5.15 התקיים דיון הוכחות נוסף במהלכו נחקר האפוסטרופוס על רכושה של המנוחה
9 והתובע (תחילה בחקירה ראשית לצורך השלמת תצהירו ולאחר מכן בחקירה נגדית).
10 משחברר כי התובע מחזיק בידיו מסמכים רפואיים בעניינה של המנוחה אשר לא צורפו
11 לתיק, חוריתי לתובע להגישם לתיק בית המשפט.
- 12
- 13 42. ביום 1.6.15 הגיש התובע אסופת מסמכים רפואיים בעניינה של המנוחה.
- 14
- 15 43. ביום 2.7.15 הגיש ב"כ הנתבעת בקשה לקבלת מלוא החומר רפואי ואו הסיעודי ואו
16 השיקומי בעניינה של המנוחה. לאחר קבלת תגובת התובע, נעתרתי ביום 2.7.15 לבקשה זו.
- 17
- 18 44. ביום 6.9.15 הגיש התובע בקשה למחיקת ההתנגדות על הסף (בקשה 3 בת"ע 8202-01-13).
19 לדברי התובע, חרף החלטתי מיום 27.5.15 לא הוגש תצהיר ואסמכתאות בעניין אי התייצבות
20 הנתבעת לדיון. ביום 18.10.15 הגיש ב"כ הנתבעת תגובתו לבקשה במסגרתה טען כי העיכוב
21 בהמצאת התצהיר נובע בשל מצבה הכלכלי הקשה של הנתבעת שהינה נתמכת סעד בגרמניה
22 והצורך לשאת בעלות אישור התצהיר בפני נוטריון. עם זאת, טען ב"כ הנתבעת כי בימים
23 הקרובים יוגש תצהיר הנתבעת כשהוא מאומת על ידי נוטריון בצירוף נספחים.
- 24
- 25 45. ביום 11.11.15, יום לפני ישיבת ההוכחות, הוגש תצהיר הנתבעת והנספחים הנלווים לו.
- 26
- 27 46. בדיון ההוכחות שהתקיים ביום 12.11.15 הודיע ב"כ התובע כי הוא עומד על בקשתו לסילוק
28 כתב ההתנגדות על הסף. מאחר שלדיון זה חוזמו עדים ועל מנת שלא לעכב את החליף הודעתי
29 לצדדים כי החלטתי תינתן לאחר הדיון. במהלך הדיון נחקרו גבי א [REDACTED], מר [REDACTED]
30 ועו"ד [REDACTED], שהובאו לעדות מטעם הנתבעת. בתום הדיון, הודיע ב"כ הנתבעת כי הוא מסתפק
31 במסמכים הרפואיים שהגיש התובע לתיק (ראו דבריו בעמ' 114 לפרוט', ש' 22). משכך, חוריתי
32 על הגשת סיכומים בכתב.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 47. ביום 15.11.15 ניתנה החלטתי לדחיית הבקשה למחיקת ההתנגדות על הסף מהנימוקים
- 3 המפורטים בה.
- 4
- 5 48. זמן קצר לאחר הגשת סיכומי הצדדים, ניתנה ביום 29.3.16 החלטתי לפיה במהלך כתיבת פסק
- 6 הדין התברר כי לא צורפו כל המסמכים המצויים בתיק האפוסטרופסות שהתנהל על שם
- 7 המנוחה, אלא חלקם בלבד. לפיכך, על מנת שפסק הדין בעניינה של המנוחה יהיה שלם ומלא,
- 8 יש לקבל את התייחסות ב"כ הצדדים למסמכים המצויים בתיק זה.
- 9
- 10 49. לאחר קבלת תגובות הצדדים למסמכים שהוגשו לתיק האפוסטרופסות, ניתן כעת פסק הדין.
- 11
- 12 **עילות ההתנגדות:**
- 13
- 14 50. בכתב התנגדותה מעלה הנתבעת שלוש עילות לפסלות הצוואה נשוא המחלוקת:
- 15
- 16 א. אי כשרות המנוחה לערוך צוואה לפי סעיף 26 לחוק הירושה, התשכ"ח – 1965 (להלן:
- 17 "חוק הירושה");
- 18
- 19 ב. השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוחה לפי סעיף 30 (א) לחוק הירושה;
- 20
- 21 ג. מעורבות פסולה של התובע בעריכת הצוואה לפי סעיף 35 לחוק הירושה.
- 22
- 23 51. בטרם נפנה לגופם של דברים, לאור השוני בתאריך העברי ובתאריך הלועזי בצוואה נשוא
- 24 המחלוקת, יש להידרש בראש ובראשונה לשאלת הנטל להוכחת אמיתות הצוואה.
- 25
- 26 **הנטל להוכחת אמיתות הצוואה נשוא המחלוקת:**
- 27
- 28 52. הכלל הנהוג בדיני צוואות הוא שבצוואה תקינה מבחינה פורמלית יוטל נטל השכנוע על
- 29 המתנגד/הנתבע להוכחת עילות ההתנגדות הנטענות והוא יחל בהבאת הראיות, ואילו בצוואה
- 30 הפגומה מבחינה פורמלית יעבור נטל השכנוע אל מבקש קיום הצוואה והוא גם יפתח בהבאת
- 31 הראיות.
- 32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

53. עיון בצוואה נשוא המחלוקת מלמד כי התקיימו בה מרכיבי היסוד של צוואה בעדים: קיומה של מצווה, כתב ושני עדים. על גבי הצוואה קיימת אי התאמה בין התאריך הלוועי לבין התאריך העברי. אי התאמה זו הוכרה בפסיקה כפגם צורני בתאריך שניתן לקיימו מכוח סעיף 25 (א) לחוק הירושה (ת"ע (ת"א) 2982/79 עזבון המנוח שרעבי פנחס בן שלמה, פ"מ תשמ"א (א) 302, ש. שוחט, מ. גולדברג, י. פלומין, דיני ירושה ועזבון, מהדורה שביעית, בעמ' 107 (להלן: "דיני ירושה ועזבון")). במצב דברים זה נטל השכנוע עובר על מבקש קיום הצוואה להוכיח כי מדובר בצוואה אמיתית, קרי משקפת את "רצונו החופשי והאמיתי של המצווה" ורק אם לבית המשפט לא יהיה ספק בכך "רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, לקיימה" כמפורט בסעיף 25 (א) לחוק. יצוין, כי אם נותר ספק שהצוואה משקפת את רצונו האמיתי והחופשי של המצווה, יפעל הספק לחובת מבקש קיום הצוואה ובית המשפט לא יורה על קיומה של הצוואה (ע"א 464/77 דהן נ' אזולאי, פ"ד לג (2) 16).
54. ודוק, העדר ספק מחייב את מבקש קיום הצוואה לשכנע את בית המשפט בדבר אמיתות הצוואה ותוקפה מבחינה מהותית, קרי צלילות דעתו של המצווה בעת שערך את הצוואה, לרבות העדרם של פגמים מהותיים אשר היו עלולים לפגום בגמירות דעתו כגון: השפעה בלתי הוגנת ומעורבות פסולה בעריכת הצוואה (דנ"א 7818/00 אהרון נ' אהרונ (טרם פורסם)).
55. אמנם לא נסתר מועיני כי קיימת בפסיקה גישה חדשה לפיה יש להבחין בין חומרם של הפגמים בצוואה בכל הנוגע למידת השכנוע הנדרשת בסעיף 25 (א) לחוק הירושה ושיקול הדעת של בית המשפט בהפעלתו (בע"מ 1511/05 פלוגי נ' פלוגי דינים עליון 2005 (47) 241 (פסקה 4 סיפא); עמ"ש (ת"א) 38138-09-11 א' נ' ש' נגד א' מ' ק' (פורסם במאגריס, 14.4.13)). ברם, בעניינינו, לא מצאתי כי מדובר בפגם אשר מאפשר גמישות ראייתית כאמור. העובדה כי אין התאמה בין התאריך הלוועי לבין תאריך העברי בצוואה וכי התאריך העברי הוא התאריך הנכון ובשים לב לכך ששלושה אנשים אשר חתמו על הצוואה - המנוחה, עורך הצוואה והעדה לצוואה – לא הבחינו בטעות זו במועד החתימה על הצוואה ובשל הנסיבות החריגות בעניינינו אשר מעוררות ספק בדבר רצונה האמיתי והחופשי של המנוחה לערוך צוואה, כפי שיפורט בהרחבה להלן, נחה דעתי כי אין מקום להנהיג גמישות ראייתית לזכות התובע במסגרת נטל השכנוע המוטל לפתחו.
56. אשר על כן, בעניינינו, נטל השכנוע ונטל הבאת הראיות להוכחת אמיתות הצוואה נשוא המחלוקת, קרי צלילות דעתה של המנוחה לערוך צוואה והעדר קיומן של השפעה בלתי הוגנת /או מעורבות פסולה בעריכת הצוואה, מוטלים על כתפי התובע ועליו בלבד וזאת ברמת ההוכחה הנדרשת על פי סעיף 25 (א) לחוק הירושה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- סוגיית אי התייצבות הנתבעת :**
57. לאורך החליף המשפטי הדגיש ב"כ התובע פעם אחר פעם את העובדה כי הנתבעת לא התייצבה לדיונים ולכן עתר למתן פסק דין לקיום הצוואה נשוא המחלוקת בהעדר התייצבותה (ר' עתירתו בדיון מיום 27.5.15) וכן למחיקת ההתנגדות על הסף (בקשה 3 בת"ע 8202-01-13). ייאמר מעתה, דעתי אינה נוחה מאי התייצבות הנתבעת לדיונים בבית המשפט. עם זאת, בענייננו וכפי שפירטתי בהרחבה בהחלטותיי מיום 27.5.15 ומיום 15.11.15 קיימות נסיבות חריגות המחייבות את בית המשפט לדון בשאלת תוקפה של הצוואה נשוא המחלוקת, גם בהעדר התייצבות הנתבעת, ואסביר ;
58. כידוע, תקנה 258 יא לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן: "תקנות סדר הדין האזרחי") שעניינה התייצבות בעלי דין בבית המשפט לענייני משפחה, קובעת כדלקמן :
- "בתובענה יתייצבו בעלי הדין בקדם המשפט, למעט בעל דין שהוא פסול דין זולת אם בית המשפט קבע אחרת; דין אי התייצבות של בעל דין כדין אי התייצבות על פי תקנה 157".
59. בעניין תוצאת אי-התייצבות של נתבע לקדם משפט מורה תקנה 157 (2) לתקנות סדר הדין האזרחי בזו הלשון :
- "בתאריך שנקבע לדיון או לדיון נדחה, ינהגו כך:
- ..
- (2) התייצב תובע, ואילו הנתבע לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, רשאי התובע להוכיח את תביעתו עד כמה שחובת הראיה עליו, ואז יהיה זכאי לסעד המבוקש וכל סעד מתאים אחר".
60. יוצא, אפוא, כי אין באי התייצבות הנתבעת כדי לזכות את התובע כדבר המובן מאלין בסעד שביקש, אלא על התובע להביא את ראיותיו לשם הוכחת תביעתו ולהרים את נטל הראיה המוטל עליו (ר' מ. קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי – הלכה ומעשה, מהדורה חמש עשרה, כרך ב, 1143).
61. בענייננו, כאמור לעיל, נטל השכנוע להוכחת אמיתות הצוואה נשוא המחלוקת מוטל כל כולו על כתפי התובע. משכך, על התובע להביא את ראיותיו ולשכנע את בית המשפט למעלה מכל ספק כי מונחת לפניו צוואת אמת, וזאת ללא תלות בסוגיית אי התייצבות הנתבעת לדיונים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 לא זו אף זו, אין חולק כי בעניינינו הנתבעת לא הגישה תצהיר בתמיכה להתנגדות לקיום
2 הצוואה, כך שממילא התייצבותה בהליך זה היא טכנית בלבד. בנוסף, לא ניתן להתעלם מכך
3 כי אי התייצבות הנתבעת נובעת ממצבה הכלכלי הקשה והיותה נתמכת סעד על ידי הרשויות
4 בגרמניה (לעניין זה ר' גם עדות גב' [REDACTED] בעמ' 95 לפרוטי' הדין מיום 12.11.15, ש' 24-25 ועדות
5 עו"ד [REDACTED] בעמ' 113, ש' 11-15) וכן בשל העובדה כי זכאותה לקבלת הקצבאות מותנית בכך
6 שעליה להיות זמינה בכל עת בגרמניה, אחרת תהא צפויה לשלילת זכאותה, וחבר עולה
7 מתצהיר הנתבעת ומהמסמכים שצורפו להודעתה מיום 11.11.15. אמנם תצהיר זה אושר על
8 ידי נוטריון ציבורי ולא אומת באמצעות חותמת אפוסטיל או קונסול ישראלי, אולם לא
9 מצאתי לפקפק באמינות תוכנו והדברים כאמור נתמכים גם בעדותם של גב' [REDACTED] ועו"ד [REDACTED]
10 שהיו אמינים עלי. לבסוף, אני סבורה כי בשם העיקרון של קיום רצונו של המצווה וחשיפת
11 האמת ובפרט בתחום דיני הצוואות בו ה"שחקן המרכזי" אינו בין החיים, יש הכרח לברור
12 שאלת תוקפה של הצוואה עד תום ובפרט שנטל השכנוע מוטל על העותר לקיום הצוואה.
13
- 14 62. לפיכך, משהכרעתי בשאלת נטלי החוכחה ובכלל זה חובתו של התובע לשכנע את בית המשפט
15 באמינות הצוואה, נפנה לבחינת עילת ההתנגדות לצוואה לגופן.
16
17 **בלל:**
18
- 19 63. בעניינינו, חרף העובדה כי התובע ציין שמות של אנשים רבים שהיו בקשר תדיר עם המנוחה
20 בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה, כגון: גב' [REDACTED], שכנת המנוחה; גב' [REDACTED], המנקה של
21 המנוחה (סעיף 6 לתצהיר); [REDACTED], פקידת הבנק (סעיף 14 לתצהיר); ד"ר [REDACTED]
22 (להלן: "ד"ר [REDACTED]"); וד"ר [REDACTED] (להלן: "ד"ר [REDACTED]"), רופאות המשפחה
23 של המנוחה (סעיף 15 לתצהיר); [REDACTED] ממטי"ב (סעיף 20 לתצהיר); גב' [REDACTED], עובדת
24 סוציאלית בעיריית גבעתיים (סעיף 23 לתצהיר); ד"ר [REDACTED] (להלן: "ד"ר [REDACTED]"); אשר
25 בדק את המנוחה ביום 18.6.08 (סעיף 23 לתצהיר); וד"ר [REDACTED] (להלן: "ד"ר [REDACTED]");
26 אשר בדקה את המנוחה בחודש יולי 2009 (סעיף 26 לתצהיר), נמנע התובע מלזכור מלומנם לעדות.
27 כמו כן, התובע בחר שלא לזמן לעדות את עורך טיוטת הצוואה אשר נערכה בסמוך לצוואה
28 נשוא המתלוקת, וזאת חרף הצהרתו כי לא היתה כל מניעה מטעמו להעיד בפני בית המשפט.
29
- 30 64. הלכה פסוקה היא כי הימנעות בעל דין מהבאת ראיה היכולה לתמוך בגרסתו תפעל לרעתו
31 ואף תפגום במהימנות גרסתו (ראו: ע"א 8151/98 שטרנברג נ' צ'צ'יק פ"ד נו (1) 539 בעמ'
32 549). בנסיבות אלו, משהתובע נמנע מלהביא ראיות אשר היו תורמות בהכרח להוכחת
33 לאמינות הצוואה, יש לזקוף התנהלות זו לחובתו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
- יכולתה של המנוחה להבין בטיבה של צוואה :**
65. הכלל הוא כי כל אדם כשיר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו וכל אדם כשיר לפעולות משפטיות, אלא אם נשללה או הוגבלה כשרות זו בחוק או בפסק דין של בית-משפט (סעיפים 1 ו-2 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962). אי לכך, כל אדם כשיר לעשות צוואה, אלא אם כן כשרות זו נשללה ממנו כדין (ע"א 851/79, 160/80 בנדל נ' בנדל, פ"ד לה (3) 101, 104).
66. מהותה של הטענה בדבר אי כשרות המצווה לפי סעיף 26 לחוק הירושה היא במצבו הנפשי, המנטלי והגופני של המצווה לעת עריכת הצוואה. 'שעת עשייתה של הצוואה' זוהי נקודת הזמן המסוימת הרלוונטית לבחינת כושרו של המצווה להבחין בטיבה של צוואה. בע"א 1212/91 קרן ליב"י נ' בינשטוק ואח', פ"ד מוח (3) 705 מבהיר בית המשפט עניין זה כדלקמן:
- "לפסילתה של הצוואה יש צורך להוכיח ... כי המצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה 'בשעה' שעשה את צוואתו. אכן, ראיה כי בתקופה סמוכה ליום עריכת הצוואה סבל המצווה מפיחות ניכר בתפקודו השכלי, משקלה עמה בהכרעה אם ידע המצווה, בעת עריכת הצוואה, להבחין בטיבה של צוואה אך אין די בראיה כללית מעין זו..."
67. מן המצווה 'היודע להבחין' בטיבה של צוואה נדרשת מודעות לעובדה שהוא עורך צוואה, לחיפף רכוש, מי הם הזוכים על פי הצוואה, את מי הוא מבקש להדיר מן הירושה וכן מודעות לתוצאות עשיית הצוואה על יורשיו... על המצווה להתייחס למציאות הסובבת אותו ולגבש רצון חופשי (ראה לעניין זה: ע"א 851/79 בעניין בנדל, לעיל, ע"א 5185/93 היועמ"ש נ' מרום, פ"ד מט (1) 318; שוחט, גולדברג, פלומין, דיני ירושה ועיזבון, מהדורה שישית, עמ' 98).
68. לצורך שלילת הכשרות לא די בהעלאת ספקות בלבד. כמות ההוכחה אינה עניין של מה בכך (ע"א 851/79 בעניין בנדל, לעיל). להוכחת הטענה ניתן להסתיע במסמכים רפואיים אודות המצווה נכון למועד עריכת הצוואה או בסמוך לאותו מועד; בחוות דעת רפואית או אחרת באשר למצבו של המצווה לעת עשיית הצוואה (ע"א 7019/94 לפיבסקי נ' עמליה דן (לא מורסם)); בעדויות של מי שערך את הצוואה ו/או מי ששימש כעד לה (ראה לעניין זה: ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל, פ"ד נד (2) 215; ת"ע 5922/86 ברזבסקי נ' רובינשטיין, פ"מ תשנ"ג (ג) 89; ע"א 1212/91 בעניין קרן ליב"י לעיל); וכן בעדויות אחרות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

מזכרונות אל הפרט - לעניינינו:

- 1
2
3 69. כבר עתה ייאמר כי בעניינינו לא נערך הליך מקיף וממצה לגילוי המסמכים הרפואיים אודות
4 מצבה הפיזי והקוגניטיבי של המנוחה לעת עריכת הצוואה. למעשה, רוב רובם של המסמכים
5 הרפואיים המונחים לפני בית המשפט הוגשו על ידי הנתבע בלבד. ביום 12.11.15 הודיע ב"כ
6 הנתבעת כי הוא מסתפק במסמכים הרפואיים החלקיים שמצויים בתיק, כך שהתיעוד הרפואי
7 המצוי לפני בית המשפט הוא דל ובלתי מספק. כמו כן, בעניינינו העידו עורך הצוואה והעדה
8 לצוואה בנוגע למצבה השכלי והפיזי של המנוחה לעת עריכת הצוואה. בנוסף, נשמעו עדויות
9 נוספות מטעם הצדדים אודות מצבה הבריאותי של המנוחה בתקופה שלפני ואחרי מועד
10 עריכת הצוואה. כמו כן, בהתאם להחלטתי מיום 29.3.16 הונחו לפני בית המשפט מסמכים
11 רפואיים וסוציאליים נוספים אשר הוגשו בתיק האפוסטרופסות ואשר לא הומצאו על ידי
12 התובע.
13
14 70. בעניינינו, לאחר בחינת מכלול המסמכים הרפואיים והסוציאליים שהוגשו אודות מצבה
15 הבריאותי של המנוחה ולאחר שמיעת עדויות עורך הצוואה והעדה לצוואה וכן העדויות
16 הנוספות – שוכנעתי כי מצבה הקוגניטיבי והפיזי של המנוחה לעת עריכת הצוואה היה מורכב,
17 בעייתי ומעורר ספקות ובפרט בנוגע ליכולתה של המנוחה להבין טיבה של צוואה, ואפרט.
18
19 מסמכים רפואיים:
20
21 71. מעיון במסמכים הרפואיים החלקיים שהוגשו לתיק עולים הממצאים הבאים:
22
23 א. במכתב שחרור ממחלקה גריאטרית שיקומית ב' מיום 6.5.07 (כשנה וחצי לפני עריכת
24 הצוואה) נכתב כך: "בת 87 התקבלה למחלקתנו ללא ליווי, אנמנוזה מאוד דלה, רושם
25 שהחולה מבלבלת. לדבריה נפלה במלון לפני כ-3 ימים מסיבה טכנית, החליקה. אך
26 הגיעה לבית חולים לא יכולה לספר.. לא מכירה את האנשים. מתגוררת לבדה בדירתה,
27 מקבלת עזרה מביטוח לאומי 5 ש"ש, מדווחת שיוצאת מחוץ לבית עם עזרת מקל הליכה
28 מדי יום. החולה לפי דו"ח של אמבולנס נמצאה בדירתה, שכבה על הרצפה לאחר
29 הנפילה לא יכלה לקום. הזעיקו משטרה, פרצו דלת והחולה הובאה למיון...". במסגרת
30 מהלך ודיון נכתב כך: "... החולה שהתה במחלקתנו הציגה מספר בעיות כדלקמן: 5....
31 מצב בלבוני חד (דליריום) בתקופה פוסטאופרטיבית. הוחל טיפול בגלדול עם השפעה
32 טובה...". עם זאת, נכתב כי "במחלקתנו הוחל טיפול שיקומי על ידי צוות רב מקצועי,
33 עם התקדמות טובה: חולה משתפת פעולה, מתהלכת עם הליכון גלגלים מרחקים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 סבירים, מעברים מבצעת עם עזרה קלה או בהשגחה. בשל ירידה קוגניטיבית מתונה
2 זקוקה להשגחה 24 שעות. משתחררת ממחלקתנו למוסד סיעודי במצב כללי טוב...".
3 במסגרת ההמלצות הומלץ בין היתר על "...המשך פיזיותרפיה במסגרת מכון
4 פיזיותרפיה של קופ"ח...".
5
6 ב. במסמך רפואי שנערך על ידי ד"ר [REDACTED], רופאת המשפחה של המנוחה, מיום 14.8.07 (כשנה
7 ושלושה חודשים לפני עריכת הצוואה) נכתב כך: "גב' [REDACTED] נמצאת בטיפולי
8 כבר הרבה שנים. לאחרונה חלה הידרדרות ניכרת במצבה – היא עברה התקף לב קשה
9 פעמיים ואושפזה בבית חולים, עקב זה מאוד נחלשה, אבל הכי חשוב שהיא נופלת כל
10 הזמן – היא שברה שלוש !!! פעמים מפרק הירך ואגן – היא סובלת מחוסר שווי משקל
11 וזקוקה לעזרה של 24 שעות. יש לציין שהיא גרה לבד בקומה השלישית בבניין שאין בו
12 מעלית ולכן לא יכולה בשום אופן לבד לרדת או לעלות מדרגות. היא אישה בודדה ואין
13 מי שיעזור לה לעשות קניות ולהכין אוכל. כמו כן היא גם סובלת מיתר לחץ דם וסתימות
14 בעורקי צוואר – עקב זה היא לא יציבה, סובלת מסחרחורות ונופלת כל הזמן. כמו כן היא
15 גם זקוקה לעזרה ברחצה והלבשה. נ.ב. יש לציין שגב' [REDACTED] גם ניצולת שואה".
16
17 ג. במסמך הפנייה לחדר מיון בבית חולים תל השומר שניתן ע"י ד"ר [REDACTED] ביום 27.5.08
18 (כשישה חודשים לפני עריכת הצוואה) נכתב כי המנוחה סובלת מ: " **DEMENTIA**,
19 **COGNITIVE DECLINE, NOS**". במסגרת תלונות המנוחה נכתב: "מופנית ליעוץ
20 ד"ר [REDACTED] עקב ירידה קוגניטיבית די רצינית וירידה בזכרון ולפי דברי המטפלת
21 החולה לא שקטה ועצבנית – יש לציין שהיא לוקחת **FLUTENE** לפעמים אגרסיבית
22 מאד – אם תהיה החמרה – תגיע לחדר מיון".
23
24 ד. בתעודת רופא שנערכה על ידי ד"ר [REDACTED], מומחה לגריאטריה, ביום 18.6.08 (כחמישה
25 חודשים לפני עריכת הצוואה) נכתב כך: "ביום 11.06.2008 בדקתי את גב' [REDACTED] ע"פ
26 בקשתה. להלן ממצאי: בהערכה גופנית: בת 88, גרושה ללא ילדים, ללא משפחה, אישה
27 צנומה, ירדה 7 ק"ג בשנה האחרונה. ברקע: אנמיה, דליריום, נפילות חוזרות,
28 אוסטיאופורוזיס, ירידה קוגניטיבית. הליכה עצמאית, איטית ולא בטוחה – נטיה
29 לנפילות. הערכה נפשית: אפקט תואם לסיטואציה, ירוד ללא תסמינים פסיכויטיים.
30 הערכה תפקודית: זקוקה לעזרה בחלק מפעילויות היומיום בעיקר ברחצה. הערכה
31 קוגניטיבית: ירידה קלה בעיקר בתחום הזיכרון לטווח קצר וכן בריכוז. התמצאות בזמן
32 ובסיטואציה שמורים. מודעות למצבה, שיפוט שמור. לסיכום: אישה עלירית, עם מגוון
33 בעיות גופניות ונטייה לנפילות. עם ירידה קוגניטיבית קלה בעיקר בתחום הזיכרון

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 והריכוז, אך עם תובנה ושיפוט שמורים. אי לכך היא כשירה לחתום על מסמך משפטי.
2 מאחר ומדובר בנתונים על סמך בדיקה בזמן נתון ולאור השינויים הפוטנציאליים בגיל
3 זה עם מגוון הבעיות הגופניות והתרופות יש לוודא במעמד החתימה שהיא מבינה על
4 מה היא חותמת".
5
6 ה. בסיכום ייעוץ מאת ד"ר [REDACTED] - מומחית לנוירולוגיה, מיום 2.7.09 (כשבעה חודשים
7 לאחר עריכת הצוואה) נכתב: "ממצאים: מספרת על כל חייה כניצולת שואה ובהמשך
8 כעובדת בשגרירות פולין ברומניה (בהמשך על אחותה שהתחתנה וחייה בגרמניה שם
9 ביקרה מס' רב של פעמים MMSE=27/30, CRD-2 ... סיכום והמלצות:
10 "VASCULAR DEMENTIA BUT VERY MILD".
11
12 ב. במסמך אישור רפואי מאת ד"ר [REDACTED] (רופאת המשפחה של המנוחה (להלן: "ד"ר
13 [REDACTED]) מיום 3.7.09 (כשבעה חודשים לאחר עריכת הצוואה) נכתב: "הני"ל נבדקה
14 על ידי נאורולוגית. הובחן ב- VASCULAR DEMENTIA. זקוק לאפוסטרופוס".
15
16 ג. במסמך הפנייה למיון שנערך על ידי ד"ר [REDACTED] ביום 5.7.09 (כשבעה חודשים לאחר
17 עריכת הצוואה) נכתב בסיבת ההפניה: DELIRIUM ACUTE. כמו כן, במסגרת
18 תלונות המנוחה נכתב כך: "תלונות: סיבת הפנייה מתאריך 03/07/2009: סיבת הפנייה
19 מתאריך 02/07/2009: בלבול חדש ימים אצל האישה שבדיקה בדרך כלל ומתמצת (כך,
20 במקור - ו.ש.פ.) לגמרי. 03/07/2009: נבדקה ע"י נאורולוג MMSE=27/30 אובחנה ב
21 "VASCULAR DEMENTIA". יצוין, כי במסגרת ממצאים בבדיקה נכתב הנתון
22 "MMSE=17/30".
23
24 ד. במסמך אישור בריאות מאת ד"ר [REDACTED] שנערך ביום 5.7.09 (כשבעה חודשים לאחר
25 עריכת הצוואה) נכתב: "הני"ל אובחן ב- VASCULAR DEMENTIA אחרי בדיקה
26 נאורולוגית ולכן יש צורך למנות אפוסטרופוס".
27
28 ט. במסמך הרפואי שנערך על ידי ד"ר [REDACTED] מומחה בפסיכיאטריה כללית, מיום 2.11.09
29 (כאחד עשרה חודשים לאחר עריכת הצוואה) אשר הוגש לתיק האפוסטרופוס נכתב כך:
30 "בקע: מזה שנתיים כנראה החלה לסבול מבלבול, חשבה שיש לה שתי מטפלות ובפועל
31 יש אחת ולעיתים הופיעו זמנים של חוסר התמצאות במקום. לפני כשנתיים גם הפסיקה
32 לשחק ברידג' לאחר ניתוח החלפת ירך. בבדיקה של ד"ר [REDACTED] כחודשיים טרם בדיקתי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

1 היתה עדות לקונפולציות ולבלבול. המטפלת מסרה אז כי ניסתה לצאת מהבית באמצע
2 הלילה עקב בלבול בזמנים וכי היה קושי להרגיע אותה. תחת טיפול ברמניל, ממוקס
3 וסרוקוול חל שיפור. לדברי [REDACTED] המטפלת דווחה על שיפור ניכר, וגם הגב' [REDACTED]
4 עצמה ציינה כי בעבר חשבה שמהו מהבניין לקח דברים מביתה, עדיין משוכנעת שיש
5 מי שרוצה לגנוב לה דברים, אך כעת היא סוגרת את הארון ולכן לא נגנבים חפצים. לציין
6 כי לאחרונה סבלה מ-UTI ובעת מחלתה סבלה ממצב דלירנטי ... בבדיקה: .. מסודרת
7 בלבושה, ערנית ומשתתפת בשיחה היטב. מצב רוחה מתואר כטוב, אפקט אאוטימי
8 תואם. דיבור תקין, אוצר מילים עשיר. מהלך חשיבה: מסודר. תוכן חשיבה: עדות
9 למחשבות שווא כמתואר.. מינימנטל: ידעה היטב תאריך ומקום, זכרה מיידית שלושה
10 עצמים משלושה. סדרות 7: הצליחה 1 מתמש. זכרה שלושה דברים לאחר דקה, שיום
11 תקין, לא הצליחה בהעסקת צורה. בוחן מציאות חלקי לאור מחשבות השווא. שפוט
12 חברתי בסיטואציית הבדיקה – תקין.. סיכום ודין: המדובר באשה המאובחנת כסובלת
13 מדמנציה ומטופלת בהתאם. תחת טיפול תרופתי חל שיפור במצב הקוגניטיבי אך עדיין
14 קיימות מחשבות שווא, במצב זה, יכולת השיפוט עלולה להיות פגומה ותקינה חליפות.
15 עקב המצב הדלירנטי בעת UTI, ברור כי בעת בעיה גופנית יכולת השיפוט עלולה להיות
16 אפסית. משום כך, נראה כי מינוי אפוטרופוס הינו מהלך מתאים והיא זקוקה לו. לעניין
17 אפוטרופסות, נושא זה הועלה בשיחה עימה, היא מבחינה היטב מהו משמעות
18 האפוטרופסות ומסכימה לוי".

19
20 כבר עתה, ייאמר, כי מסמך רפואי זה אינו נקי מספקות, ואסביר: ראשית, המסמך
21 הרפואי נערך לבקשת התובע ובאי כוחו לצורך מינוי התובע כאפוטרופוס על המנוחה.
22 שנית, המסמך הרפואי נערך לאחר מפגש עם המנוחה ועם התובע ביחד. שלישית, מסמך
23 זה לא נערך כחוות דעת רפואית בהתאם לסעיף 22 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א
24 – 1971. רביעית, עורך המסמך לא נחקר על תוכנו. חמישית, חלק מהמידע המצוי במסמך
25 ניתן לעורך חוות הדעת על ידי התובע עצמו בנסיבות אלו, יש ליתן לממצאים העולים
26 ממנו את המשקל המתאים.

27
28 במסמך הפנייה לרופא פסיכוגריאטרי שנערך ע"י ד"ר [REDACTED] מיום 25.7.10 (כשנה
29 וחצי לאחר עריכת הצוואה) נכתב: "יש ירידה בתפקוד הקוגניטיבי. דמנציה היתה
30 אובחנה ע"י רופא פסיכיאטר לפני שנה. מטופלת ב REMARYL. המצב החמיר מאז.
31 היום MMSE=26/30".

32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 יא. בחוות דעת רפואית שנערכה על ידי ד"ר [REDACTED] פסיכוגריאטר, מיום 10.10.10 (כשנתיים
2 לאחר עריכת הצוואה) אשר הוגשה לתיק האפטרופסות נכתב: "בבדיקה: הנבדקת
3 בהכרה תקינה, ביתה נקי ומסודר. במהלך הבדיקה שיתפה פעולה. הכרתה תקינה.
4 חשיבתה אינה ממוקדת. ניכר שטף דיבור, חשיבתה משקינית, רוויה בפרטים לא
5 רלוונטים לנושא השיחה. אין מחשבות שווא מערכתיות, אין הזיות. זיכרון לוקה בחסר,
6 עם מרכיב קונפבולטורי, העתקת זיכרונות העבר לתקופות שונות מבחינה כרונולוגית.
7 התמצאותה בזמן ובמקום חלקיים. התמצאות בסיטואציה לוקה בחסר. ריכוז לקוי,
8 בסדרה של 7-100 הצליחה רק בספירה הראשונה. תובנה למצב לוקה בחסר. דיון
9 וסיכום: גב' [REDACTED] סובלת שנים אחדות מהתדרדרות קוגניטיבית. היא איננה
10 מסוגלת לנהל את ענייניה, נמצאת 24 שעות ביממה בהשגחת המטפלת. החולה אינה
11 מסוגלת להביע את דעתה בעניין מינוי אפטרופוס ואיננה מסוגלת להגיע לבית המשפט.
12 מצבה הקוגניטיבי והנפשי של גב' [REDACTED] מחייב מינוי אפטרופוס על
13 הגוף ועל הרכוש".
- 14
- 15 72. טרחתי וציינתי את כל המסמכים הרפואיים בעניינה של המנוחה גם עבור תקופה מאוחרת
16 למדי למועד עריכת הצוואה, ולא בכדי. בעניינינו, מאחר שאין בנמצא מסמך רפואי אשר
17 מתייחס למועד עריכת הצוואה, יש לבחון את כלל המסמכים הרפואיים ולדלות מהם
18 ממצאים אשר יסייעו לנו לעמוד על מצבה הפיזי והקוגניטיבי של המנוחה בתקופה הרלוונטית
19 למועד עריכת הצוואה. לאחר בחינת מכלול המסמכים הרפואיים, עולה כי בתקופה של כשנה
20 וחצי לפני מועד עריכת הצוואה ועד לאחריה מצבה הבריאותי של המנוחה הן מהבחינה
21 הקוגניטיבית והן מהבחינה הפיזית לא היה נקי מספקות. מן הבחינה הקוגניטיבית - המנוחה
22 סבלה מעת לעת ממצבי בלבול חריפים (דליריום) כאשר במצבים אלו נפגעה יכולת שיפוט שלה
23 וכן ממוחשבות שווא (אשר למצבי בלבול - ר', למשל, במסמכים א', ד', ז', ט' ו-יא' לעיל; אשר
24 למוחשבות שווא - ר' מסמך ט' לעיל אשר מתאר את מצבה של המנוחה כשנתיים לפני מועד
25 עריכת חוות הדעת; אשר ליכולת שיפוט פגומה - ר' מסמך ט' לעיל אשר מתאר את מצבה של
26 המנוחה שנתיים עובר למועד עריכת הצוואה). כמו כן, בתקופה של כשנה וחצי לפני מועד
27 עריכת הצוואה סבלה המנוחה מהתדרדרות קוגניטיבית הדרגתית (ר' ממצאים במסמכים א',
28 ג', ד', ה', ו', ח', ט', י' ו-יא' לעיל). בנוסף, מצבה הפיזי של המנוחה היה בעייתי ביותר: המנוחה
29 סבלה מחוסר שיווי משקל, התקשתה בהליכה, נטתה ליפול, נזקקה לעזרה ולהשגחה 24 שעות
30 ביממה, נטלה תרופות רבות, היתה חלשה ותלותית בסובבים אותה. בנסיבות אלו, לאור מגוון
31 הבעיות הבריאותיות של המנוחה והתרופות שהיא נטלה ובשים לב למצבי הבלבול של
32 המנוחה, מן ההכרח היה לצרף מסמך רפואי נכון למועד עריכת הצוואה (ר' גם האמור בתעודת
33 הרופא שנערכה על ידי ד"ר [REDACTED] מיום 18.6.08 אשר הוגשה על ידי התובע) ומשלא נעשה כך,
34 פועל הספק בנוגע למצבה הקוגניטיבי של המנוחה במועד עריכת הצוואה כנגד קיום הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

73. לא זו אף זו, בעניינינו עדויות הצדדים לרבות עדות עורך הצוואה והעדה לצוואה מחזקים את המסקנה אודות מורכבות מצבה הבריאותי של המנוחה הן מבחינה נפשית והן מבחינה פיזית ובכלל זה התנהגויות מחשידות של המנוחה שיש בהן כדי לבסס חשש בנוגע לאי הבנתה ואו מודעותה של המנוחה לערוך את הצוואה, כפי שיפורט בהרחבה להלן.

עדות עורך הצוואה:

74. בחינת עדות עורך הצוואה, אשר מהווה עדות משמעותית לבירור מצבה הרפואי של המנוחה לעת עריכת הצוואה, מגלה סתירות ותמיהות רבות שיש בהן כדי לפגום בנחרצות גרסתו אודות צלילות דעתה של המנוחה לערוך צוואה. כבר בפתח הדיון ביום 19.6.14 הצהיר עורך הצוואה באופן נחרץ וברור את הדברים הבאים: "חובתי לבוא ולהעיד ולהביא את כל המידע. עפ"י תפיסתי עו"ד שערך את הצוואה איננו מייצג את דעתו של אחד הצדדים, לא ראיתי שזה ראוי לתת תצהיר לבקשתו של מי מהצדדים אבל הסכמתי בשמחה לבוא ומעבר לזה אני רוצה להוסיף – לא דיברתי עם מי מהצדדים, אני מייצג את המנוחה" (עמ' 12 לפרוט' הדיון, ש' 24-עמ' 13, ש' 2). דא-עקא, למרבה ההפתעה, בחקירתו של עורך הצוואה התברר כי הוא נפגש עם התובע מספר פעמים בתקופה שלפני ואחרי עריכת הצוואה, כפי שיתואר להלן:

- עורך הצוואה אישר כי ראה את התובע לפני עריכת הצוואה עת ליווה את המנוחה לבנק (עמ' 14 לפרוט' הדיון מיום 19.6.14, ש' 26-27);

- עורך הצוואה אישר כי נפגש עם התובע לאחר עריכת הצוואה לאור בקשתו "להבין את משמעות הצוואה" (עמ' 30 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 19-20);

- עורך הצוואה אישר כי שוחח עם התובע לאחר פטירת המנוחה ואף פגש את התובע בחלויותה (עמ' 30 לפרוט', ש' 19);

- עורך הצוואה אישר כי שוחח עם התובע בעניין הגשת בקשה למינוי כמנהל עובד (עמ' 31 לפרוט', ש' 14-16);

- עורך הצוואה הודה כי פגש את התובע בבית קפה לנוכח בקשתו לקבל ממנו תצהיר (ר' עדותו של התובע בעמ' 84 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 14).

ואם לא די בכל האמור לעיל, התברר כי עורך הצוואה ייצג (!) את התובע בהליך האפוסטרופסות אשר התנהל במשך תקופה ארוכה של למעלה משנה. יתר על כן, בניגוד להצהרת עורך הצוואה כי הוא מייצג את האינטרסים של המנוחה בלבד, מעיין בתיק האפוסטרופסות התברר כי יצוג התובע בהליך נעשה תוך התעקשות התובע למינויו כאפוסטרופוס הן על גופה והן על רכושה של

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 המנוחה (ר' דברי ב"כ התובע, העדה לצוואה, בפרוט' הדיון מיום 15.11.10 בתיק
2 האפוסטרופוסות, עמ' 1, ש' 12), וזאת בניגוד להמלצות תסקיר פקידת הסעד מיום 21.3.10 ואף
3 בניגוד לרצון המנוחה שלא למנותו כאפוסטרופוס על רכושה. למותר לציין, כי כל נושא ייצוגו
4 של התובע בהליך האפוסטרופוסות באמצעות עורך הצוואה הוסתר מעיני בית המשפט על ידי
5 עורך הצוואה (ואף העדה לצוואה, כמפורט בהמשך) ויש בכך כדי לפגום במהימנותו. ודוק, לא
6 מדובר בפרט שולי אשר יכול וישכח בהיסח הדעת, אלא בייצוג בהליך משפטי אשר נפרש על
7 פני תקופה לא מבוטלת של למעלה משנה. בנסיבות אלו, יש לבחון את עדות עורך הצוואה בכל
8 הנוגע למצבה הקוגניטיבי של המנוחה לעת עריכת הצוואה בהירות ובחשדנות רבה.
9
- 10 75. לגופו של עניין, בנוגע למצבה הבריאותי של המנוחה לעת עריכת הצוואה ובפרט בנוגע
11 למודעותה של המנוחה לעורך הצוואה והיקף רכושה, נתגלו סתירות ותמיהות רבות בעדותו
12 של עורך הצוואה, ואפרט: באשית, בעדותו מיום 27.5.15 (עמ' 33, ש' 4-6) העיד עורך הצוואה
13 כי בעת שנעשתה אליו פנייה משירותי הרווחה בעיריית גבעתיים, לא נאמר לו שמצבה
14 הבריאותי של המנוחה "לא טוב", אלא עורך הצוואה הגיע לדירת המנוחה כי "נתן לה כבוד"
15 (ר' עדותו בעמ' 33 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 4-6). לעומת זאת, בעדות בדיון ביום 19.6.14
16 העיד עורך הצוואה כי כבר בעת הפנייה שנעשתה אליו משירותי הרווחה נאמר לו כי המנוחה
17 היא אישה קשישה ועיריית שנמצאת ב"מצוקה" וכי הינה "מדותקת לביתה ... גרה בקומה
18 גבוהה ואינה ניידת" (עמ' 13 לפרוט' הדיון מיום 19.6.14, ש' 17-18). שנית, עורך הצוואה
19 אישר כי לפני עריכת הצוואה, המנוחה הביעה חרדה שמא חתמה על מסמך שלא ידעה בדיוק
20 טיבו. עובדה זו פוגמת בנחרצות עדותו של עורך הצוואה כי בעת עריכת הצוואה המנוחה היתה
21 "צלולה כבדולה חדה כתער", כטענתו (עמ' 35 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 8). שלישית,
22 עדותו הנחרצת של עורך הצוואה כי המנוחה היתה צלולה לחלוטין (עמ' 33 לפרוט' הדיון מיום
23 27.5.15, ש' 10-11) עומדת בסתירה לדרישת עורך טיוטת הצוואה בקבלת חוות דעת אודות
24 מצבה הבריאותי של המנוחה וכן לאמור בחוות דעת ד"ר [REDACTED] אשר הדגיש כי יש לוודא
25 במעמד החתימה על הצוואה כי המנוחה מבינה על מה היא חותמת. רביעית, התרשמות עורך
26 הצוואה כי המנוחה היתה עצמאית ואף טיפלה בענייניה באופן עצמאי (עמ' 33 לפרוט' הדיון
27 מיום 27.5.15, ש' 16-18) עומדת בסתירה לממצאים הרפואיים המפורטים לעיל בנוגע
28 למוגבלותה הפיזית של המנוחה ומצבי הבלבול בהם לקחה. חמישית, עורך הצוואה אישר כי
29 לא שוחח עם המנוחה על הכספים המצויים בחשבון הבנק שלה, כך שלא בחן את יכולתה
30 להבין בנוגע לחורשת כספים אלו. לא זו אף זו, עורך הצוואה העיד כי כלל לא ידע כמה כספים
31 יש למנוחה וכנשאל על כך ענה: "לא ידעתי וזה לא עניין אותי" (עמ' 32 לפרוט' הדיון מיום
32 27.5.15, ש' 9). יתר על כן, ניכר כי עורך הצוואה הופתע כשנאמר לו כי למנוחה יש כמיליון ₪
33 בבנק ואף הודה כי סבר שמאחר שהמנוחה מטופלת על ידי מחלקת הרווחה, אין לת כספים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 רבים. בהקשר זה אציין כי אי מודעותה של המנוחה להורשת הכספים בחשבונה צוינה גם
 2 בתסקיר פקידת הסעד מיום 21.3.10 בו נכתב כך: "בשיחה עמה, סיפרה סטפניה כי בצוואתה
 3 הורישה 3/4 דירה לאחייניתה, אהוד, ו-1/4 ל[REDACTED] בקשר לחסכוניותה לא ידעה
 4 לומר עבור מי הורישה" (עמ' 3 לתסקיר). שישית, במהלך עדות עורך הצוואה התברר כי טעה
 5 בהבנת חלקו של התובע בירושה ולמעשה סבר כי המנוחה הורישה לתובע רק 1/4 מדירתה.
 6 כשנשאל על כך ענה: " ... זה לא היה נראה לי מוזר בכלל שרבע מרכושה היא מורישה למי
 7 שטיפל בה, אם היה מקרה שהיא מורישה את כל רכושה לעובדת הזרה הייתי מרים גבה,
 8 אבל לא הרמתי גבה. אם מרבית רכושה היא הורישה לבת משפחה" (עמ' 16 לפרוט' הדיון
 9 מיום 19.6.14, ש' 7-5) ואף חזר על כך בעדותו מיום 27.5.15 "לא נכון היא הורישה לו (לתובע
 10 – ו.ש.פ.) רבע" (עמ' 35 לפרוט', ש' 3). אולם, עובדה זו התבררה כלא נכונה ולמעשה המנוחה
 11 הורישה לתובע את מרבית רכושה. עדות זו של עורך הצוואה מחזקת את המסקנה כי המנוחה
 12 לא היתה מודעת להיקף רכושה ואופן חלוקתו בצוואה נשוא המחלוקת. שביעית, עורך
 13 הצוואה אישר כי המנוחה הצהירה בפניו כי אין לה צוואה קודמת, והדבר עומד בניגוד לעצם
 14 קיומה של הצוואה מיום 2.8.08 שנערכה אך שלושה חודשים לפני מועד עריכת הצוואה נשוא
 15 המחלוקת (עמ' 35 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 20-26). יצוין, כי יש בדברי המנוחה לבסס
 16 את המסקנה כי המנוחה לא היתה מודעת לצוואה זו וכפועל יוצא גם להבדלים בחלוקת
 17 העובון על פי הצוואה מיום 2.8.08 לעומת הצוואה נשוא המחלוקת. [לבסוף, נחרצות עדות
 18 עורך הצוואה כי המנוחה היתה "חדה כתער" עומדת בסתירה לכך שהמנוחה לא שמה לב כי
 19 קיימת טעות בתאריך הצוואה ובפרט משעסקינן בתאריך הלועזי וחתומת המנוחה מתנוססת
 20 ליד תאריך זה.
 21
- 22 76. לכל האמור לעיל, יש להוסיף את העובדה כי מאחר שעורך הצוואה ייצג את התובע בהליך
 23 האפוסטרופסות, הליך שהוגש זמן קצר לאחר עריכת הצוואה, הרי שידע על תוכנם של
 24 המסמכים הרפואיים והסוציאליים שהוגשו בהליך זה אשר עומדים בסתירה לנחרצות עדותו
 25 כי המנוחה היתה "צלולה כבדולח וחדה כתער". כן ידע עורך הצוואה כי בהתאם לתחנות הדעת
 26 הרפואיות בתיק המנוחה סבלה מהדרדרות קוגניטיבית, משכחה, ממצבי בלבול חריפים,
 27 מתופעות של חוסר התמצאות במקום, מיידה בזיכרון וקונפליציות, וזאת עוד משנת 2007,
 28 קרי שנים רבות לפני עריכת הצוואה (ר' למשל המסמך הרפואי מאת ד"ר [REDACTED] לעיל). זאת ועוד,
 29 עורך הצוואה טען בעצמו בבקשה למינוי התובע כאפוסטרופוס על המנוחה מיום 5.7.09, כ- 7
 30 חודשים לאחר עריכת הצוואה, כי "המבקש משמש בפועל כאפוסטרופוס לגבי [REDACTED]
 31 הואיל ומזה שנים היא כמעט אינה יוצאת מביתה... המבקש דואג לכל מחסורה, מפקח על
 32 עבודתן של המטפלת הזרה המתגוררת עימה ... לאחרונה החל מצבה הבריאותי של הגב'
 33 להידרדר, היא מבולבלת, אינה זוכרת דברים, אינה יודעת לעיתים היכן היא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 נמצאת, אינה מתמצאת בזמן ובמקום" (סעיפים 3-4 לבקשה). כמו כן, טענות אלו עומדות
2 בסתירה לעדות עורך הצוואה כי לא ידע שלמנוחה יש עובדת סיעודית 24 שעות ביממה (ר'
3 עדותו בעמ' 33 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 14-7).
- 4
- 5 77. לסיכום, בעדות עורך הצוואה קיימות תמיהות וסתירות רבות בנוגע למצבה הקוגניטיבי של
6 המנוחה לעת עריכת הצוואה ובכלל זה יכולתה להבין את היקף רכושה ואופן חלוקתו, ויש
7 בתמיהות אלו כדי לבסס ממצא כנגד כשרותה של המנוחה לערוך צוואה.
- 8
- 9 עדות העדה לצוואה:
- 10
- 11 78. על אף שהעדה לצוואה ייצגה את התובע בהליך האפוסטרופוסות ונכחה עמו בשלושה דיונים
12 (בתאריכים 31.12.09, 6.9.10 ו-15.11.10), השיבה במענה לשאלת בית המשפט כי אינה מכירה
13 את התובע לפני החליך דן. כך מתוך עדותה:
- 14
- 15 "לשאלת בית המשפט:
16 ש. את מכירה את [REDACTED] מלפני?
17 ת. לא (עמ' 41 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 24-26)
18
- 19 79. יתר על כן, חרף העובדה שהעדה לצוואה ייצגה את התובע בהליך האפוסטרופוסות, אשר נמשך
20 למעלה משנה, לא מצאה לנכון לציין עובדה זו בתצהירה ו/או בעדותה בפני בית המשפט.
21 בנסיבות אלו, בדומה לעדות עורך הצוואה יש לבחון את עדותה בנוגע למצבה הבריאותי
22 והקוגניטיבי של המנוחה לעת עריכת הצוואה בהירות רבה.
- 23
- 24 80. לגופו של עניין, העדה לצוואה לא זכרה פרטים רבים אודות אירוע עריכת הצוואה ואף עניין
25 זה תמזה לנוכח מעורבותה הרבה בניחול הליך האפוסטרופוסות אשר נפתח כאמור מספר
26 חודשים לאחר מועד עריכת הצוואה. בנסיבות אלו, ניתן לומר כי ניסיונה של העדה לצוואה
27 להציג עדות מרוחקת פוגמת באמינותה. כמו כן, העדה לצוואה אשר נחשפה לכלל המסמכים
28 תרפואיים והסוציאליים שהוגשו בהליך האפוסטרופוסות לרבות מסמכים המעידים כי המנוחה
29 סבלה מירידה קוגניטיבית החל משנת 2007, בחרה ליתן תשובה סתמית כשנשאלה על מצבה
30 הבריאותי של המנוחה לעת עריכת הצוואה, כדלקמן:
- 31
- 32 "ש. מה ידעת על מצבה הרפואי של המנוחה לפני עריכת הצוואה?
33 ת. זכור לי מהשיחה עם [REDACTED] שהיא אמרה שקשה לה להתנייד. הדירה
34 היתה בקומה שלישית או רביעית ואם אני זוכרת לא היתה מעלית בבניין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ידעת שלפני עריכת הצוואה היא סבלה מירידה קוגניטיבית ודליריום? .ש.
2 לא ידעתי כזה דבר וגם לא חשתי כזה דבר בשיחה" (שם, בעמ' 41 לפרוט',
3 ש' 15-19).
4
- 5 81. כמו כן, בדומה לעדות עורך הצוואה, העדה לצוואה העידה כי לא ידעה מהו היקף רכושה של
6 המנוחה (שם, בעמ' 41 לפרוט', ש' 4) ואף בנוגע לכספי חשבון הבנק של המנוחה אישרה כי:
7 "לא נהגתי לשאול לקוחות כמה כסף יש להם בבנק אלא לבקש מהם פירוט מלא, אם הם
8 רוצים בכך, של כל ח-ן כדי להקיף את כל הרכוש כפי שצינתי" (שם, בעמ' 42, ש' 23-24).
9 בנסיבות אלו, יש קושי לקבל את עדות העדה לצוואה כעדות אשר מבססת את יכולתה של
10 המנוחה להבין בטיבה של צוואה.
11
12 עדות התובע:
13
- 14 82. דווקא מעדות התובע עולים ממצאים שיש בהם כדי לחזק את מצבי הבלבול שבו היתה שרויה
15 המנוחה לפני מועד עריכת הצוואה, כמפורט לחלן:
16
- 17 – התובע העיד כי המנוחה סיפרה לו שבמועד החתימה על הצוואה מיום 2.8.08 "החתימו
18 אותה על משהו והיא לא היתה בטוחה אם זה צוואה או לא. זה מה שהיא אמרה ליי"
19 (עמ' 66 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 21-22 וכן בעמ' 83 לפרוט', ש' 10-8).
20
- 21 – התובע העיד כי עוד לפני מועד עריכת טיוטת הצוואה היה אירוע בו אדם זר החתים את
22 המנוחה על הוראת קבע מחשבונה כאשר בדיעבד התברר כי ניתן היה באמצעותה
23 "לרוקן" את חשבון הבנק של המנוחה (סעיף 14 לתצהיר התובע), ללמדך על היות המנוחה
24 מבולבלת ואף חסרת מודעות בנוגע למסמכים עליהם היא חותמת. כנשאל על כך ענה:
25
- 26 "ש. מפנה לסעיף 14 לתצהירך. אתה מספר על מישהו שהחתים את המנוחה על
27 טופס שניתן לרוקן את כל חשבון הבנק שלה. העניין הזה עלה עוד לפני כל
28 הצוואות. איך המנוחה חתמה על טופס כזה, היא לא הבינה מה כתוב
29 בטופס?
30 ת. מפנה לכתבה איך קשישים נופלים ממדרגות. יכול לאדם שאדם מתבלבל.
31 יש אנשים שהיו מגיעים והיא הייתה תורמת להם ויכול להיות שהוא הגיע
32 והחתים אותה חששה... באותו ערב היא אמרה לי שהיא חוששת
33 שהיא חתמה על משהו לא תקין וטיפלנו בזה באופן מידי" (עמ' 77 לפרוט'
34 הדיון מיום 28.5.15, ש' 5-11).
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

1 – התובע העיד כי המנוחה חששה שהשתלטו לה על החשבון. אביא מתוך עדותו:

2 "ש. למה היא הייתה צריכה מלכתחילה את עו"ד [REDACTED] אם אתה עזרת לה
3 בעניינים הכספיים מול הבנק?
4 ת. היא נזקקה לעו"ד [REDACTED] כי היא חששה שהשתלטו לה על החשבון והיא
5 ביקשה לשנות את העובדה הזו.

6 המשד החקירה

7 ש. אז מדוע לא נכנסת לבנק אם אתה איש שהיא סמכה עליה?
8 ת. כי לא חשבתי שאני צריך, היא הלכה עם עו"ד [REDACTED]

9 לשאלת בית המשפט

10 ש. יש פה בעייתיות, דפוס שחוזר על עצמו שהיא חותמת ומתחרטת. לאור
11 ההתנהלות הזו של המנוחה, האם אתה עדיין סבור שהיא הייתה בסדר
12 גמור?
13 ת. לא היו הרבה ביטולים. אני חושב שאדם שהולך לעשות צוואה ועוד
14 בגילה...
15 ש. לא דיברתי על צוואה, דיברתי על הבנק שהיא חששה ממשו והלכה עם
16 עו"ד [REDACTED], היה את עניין הצוואה, טיוטה, שהיא התחרטה?
17 ת. אני חושב שהיא חששה... אנשים רוצים להיות עצמאיים בגיל הזה, היא
18 כל הזמן חששה שישתלטו לה על הכספים
19 ש. באיזה תקופה אתה מדבר?
20 ת. בתקופה שלאחר אותה שבת שהיו אצלה משפחת [REDACTED] (נעמי 85 לפרוטי'
21 הדיון מיום 28.5.15, ש' 24-4).

22
23 – התובע הצהיר כי לאחר אירוע עריכת הצוואה מיום 2.8.08 היה מקרה בו המנוחה יצאה
24 לבד מביתה ונעלמה למספר שעות וכי המטפלת הסיעודית התקשר לתובע לדווח לו על כך
25 (סעיף 19 לתצהיר התובע). יצוין, כי גם בחוות דעתו של ד"ר [REDACTED] מיום 2.11.09 אובחן
26 אירוע דומה כעדות ל"קונפבולציות ובלבול".

27
28 83. באשר למצבה הפיזי של המנוחה, הצהיר התובע כי המנוחה לא הייתה יציבה בהליכתה וכי
29 מצב זה נמשך עד לסוף חייה (סעיף 5 לתצהירו). יצוין, כי גרסה מרוככת ומגמתית זו עומדת
30 בסתירה לאמור בסעיף 4 לתצהיר התובע בהליך האפוסטרופסות בו כתב כי המנוחה "מזה
31 שנים כמעט אינה יוצאת מביתה" (סעיף 4 לתצהיר מיום 5.7.09). כך או כך, יש בעדות התובע
32 כדי לתמוך במסקנה כי מצבה הפיזי של המנוחה לעת עריכת הצוואה היה בעייתי וכי המנוחה
33 הייתה מוגבלת בהליכתה ונוקקה לעזרת צד שלישי.

34
35
36
37
38

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
- עדות המטפלת של המנוחה :
84. כבר עתה ייאמר כי המטפלת של המנוחה אינה עדה ניטרלית, אלא עדה מטעם התובע. הלכה למעשה, מי שהעסיק את המטפלת ואף פיקח על עבודתה היה התובע. לא זו אף זו, בין המטפלת של המנוחה לבין התובע היה קשר קרוב וחזק ושניהם פעלו בשיתוף פעולה בעניינים שונים הקשורים לניהול חייה של המנוחה לרבות בנוגע לפיטורי המטפלות אשר לא היו מתאימות למנוחה (ר' למשל בסעיף 13 לתצהירה). בנסיבות אלו, יש ליתן לעדות המטפלת את המשקל המתאים.
85. לגופו של עניין, גם מעדות המטפלת נלמד כי במועדים שלפני עריכת הצוואה המנוחה היתה שרויה במצבי בלבול, חרדות, מחשבות שווא וכן חוסר יכולת להבין טיבה של צוואה, ואפרט:
86. המטפלת העידה כי המנוחה סיפרה לה שבמועד עריכת הצוואה מיום 2.8.08 "כל החדר היה מלא אנשים" וכי "היא רצתה לסלק אותם מהבית אבל פחדה כי הם היו 12 אנשים במטבח" (עמ' 50 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 20 וש' 26-27), ללמוד כי למנוחה היו מחשבות שווא. להלן מתוך עדותה:
- י"ש. מקודם אמרת שהיה חדר מלא באנשים שצעקו עליה.
ת. זה מה שהיא אמרה לי.
ש. האם זה נראה לך הגיוני שחדר עם המון אנשים יצעקו על ~~אויכריחו~~ ויכריחו אותה לחתום – וזה סיפור הגיוני?
ת. אני חושבת שכן. אולי מפחד, היה נראה לה שבמקום 7 אנשים זה 17 אנשים. אבל היא לא יכלה לשקר מפני שהיא באמת, אפילו למחרת היא עדיין הייתה במתח. כמובן שאני לא הייתי באותה עת והיא לא סיפרה כמה אנשים" (שם, בעמ' 52 לפרוט', ש' 1-7).
87. כמו כן, לטענת המטפלת, המנוחה סיפרה לה כי לאחר עריכת הצוואה מיום 2.8.08 בני משפחת ~~השפיעו עליה שתערוך צוואה "לטובתם"~~, אלא שבפועל בני משפחת ~~כלל אינם מוזכרים בצוואה מיום 2.8.08 והזוכה בעיקר העובד (למעט סך של \$ 1,000) היא הנתבעת בלבד, ויש בכך כדי ללמד על חוסר מודעות המנוחה לזהות יורשיה על פי הצוואה מיום 2.8.08. נביא להלן מתוך עדותה:~~
- י"ש. מפנה אותך לסעיף 27 לתצהירך – מה היא סיפרה לך?
ת. היא סיפרה שהם רוצים שהיא תחתום לטובתם על צוואה והם יטפלו בה. קודם כל היא אמרה שהם לא יודעים לטפל בה מפני שכל השנים הם לא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ידעו אפילו מה איתה, אם שברתי רגל, אם הייתי בבית חולים, אם אני
2 בבית אבות, איפה הם היו?" (שם, בעמ' 52 לפרוט', ש' 15-18).
3
- 4 88. בנוסף, המטפלת העידה כי המנוחה סיפרה לה שבעת עריכת הצוואה מיום 2.8.08 היא נאלצה
5 להסביר לבני משפחת [REDACTED] כי אין בכוונתה להעניק לתובע את כל רכושה אלא רק 1/4 מדירתה
6 ואת הכספים (שם, בעמ' 50, ש' 18-23). עם זאת, אמירות אלו עומדות בסתירה לתוכנה של
7 טיוטת הצוואה, אשר כזכור נערכה לפני הצוואה מיום 2.8.08, בה ציוותה לתובע מחצית
8 מהכספים בחשבון הבנק שלה בלבד. גם באמירות אלו יש כדי להעיד על חוסר מודעות המנוחה
9 לטיוטת צוואתה ולאופן בו ביקשה לחלק את רכושה במסמך זה.
- 10 89. אשר למצבה הפיזי של המנוחה בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה, התגלו תמיהות רבות
11 בעדותה. כך, למשל, דבריה כי בשנת 2008 לא היתה למנוחה מטפלת צמודה במשך 24 שעות
12 ביממה (שם, בעמ' 47 לפרוט', ש' 18) עומדים בסתירה לעדויות שפורטו לעיל לפיהן עם שובה
13 של המנוחה לביתה בתחילת שנת 2008, היא הסתייעה בעובדת זרה. כמו כן, עדות המטפלת
14 של המנוחה כי במועד עריכת הצוואה מיום 2.08.08 היתה המנוחה "בסדר" ואף נהגה לרדת
15 עמה לגינה (שם, בעמ' 53 לפרוט', ש' 8) אינה עומדת בקנה אחד עם עדות עורך הצוואה והעדה
16 לצוואה וכן עם הצהרת התובע בסעיף 4 לתצהיר שהגיש בהליך האפוסטרופסות לעיל.
17
18 העדויות מטעם הנתבעת:
19
20
- 21 90. כבר עתה אציין כי בני משפחת [REDACTED] אינם יורשים על פי דין של המנוחה ו/או זוכים על פי
22 צוואותיה. היורשת על פי דין היחידה של המנוחה היא אחייניתה. בנסיבות אלו, משאין לבני
23 משפחת [REDACTED] כל אינטרס בעיזבון, יש בכך כדי לחזק את מהימנות עדותם. לגוף העניין, עדויות
24 בני משפחת [REDACTED] מלמדות כי מצבה הקוגניטיבי של המנוחה בתקופת הסמוכה למועד עריכת
25 הצוואה היה בעייתי ביותר, ואפרט:
26
- 27 91. גבי' ירון העידה כי בשנים 2007-2008 המנוחה היתה מבולבלת ולדבריה: "המנוחה דיברה על
28 מיני שטויות. השיא היה שהיא אמרה שהאמא של בעלי חיה והתחתנה מחדש ונולד אפילו
29 ילד ושמו [REDACTED]. היא כבר לא ידעה מה איתה" (עמ' 23 לפרוט' חדין מיום 23.10.14, ש' 26-
30 עמ' 24, ש' 2). כן העידה גבי' [REDACTED] כי המנוחה סיפרה לה שהיו לה שתי מטפלות למרות שהיתה
31 לה רק אחת (שם, בעמ' 24 לפרוט', ש' 17-18). יצוין, כי דברים אלו תואמים את האמור
32 בתסקיר פקידת הסעד מיום 21.3.10 ויש בכך כדי לחזק את מהימנות העדה. כמו כן, בסעיפים
33 26-31 לתצהיר פירטה גבי' [REDACTED] דוגמאות רבות בנוגע לאי צלילות המנוחה וניתוקה
34 מהמציאות, ויש בדוגמאות אלו כדי ללמד כי מצבה הקוגניטיבי של המנוחה לא היה תקין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 גבי [REDACTED] העידה כי ביום 2.8.08, המועד בו נערכה הצוואה המוקדמת, המנוחה היתה "מאד
- 3 מבולבלת מן המסמכים שהיו לה בבית לחתום, והיא אמרה במפורש שאם זאת צוואה היא
- 4 רוצה שכל הרכוש ילך לאחיינית שלה שהיא האדם הקרוב אליה. והיא אמרה שהיא לא
- 5 מבינה איך מישוהו רוצה להחתיים אותה על מסמכים בלי להסביר לה ושהרכוש ילך לאווה
- 6 זה בשבילה היה הקו האדום" (עמ' 89 לפרוט' הדיון מיום 12.11.15, ש' 8-12). כשנשאלה לגבי
- 7 צלילתה של המנוחה, ענתה: "היא הבינה, אני לא הייתי יכולה לתת למישהו לחתום על
- 8 ניירת אם לא הייתי חושבת שזה הולך למטרה של מהות חייה, ולא הייתי נותנת לה לחתום
- 9 על נייר שלא עמד עם הרצון שלה. היא הבינה שהיא חותמת עבור [REDACTED] (שם, בש' 22-24).
- 10 בעניין מודעות המנוחה לרכושה ולירושה, ענתה: "היא ידעה מי זו [REDACTED] מה זה רכוש,
- 11 ושהכל הולך למטרה אחת. עובדה שבאותו היום היא הזמינה אותנו אליה אחרי שהיא
- 12 התקשרה" (שם, בש' 26-27). עם זאת, גבי [REDACTED] הודתה בהגינותה כי לא היתה נותנת למנוחה
- 13 לחתום על הצוואה באותו יום אם המנוחה היתה מבקשת להעביר את כל הרכוש למישהו אחר
- 14 מלבד אחייניתה (שם, בעמ' 90 לפרוט', ש' 3-5), ויש בכך כדי לתמוך במסקנה כי מצבה
- 15 הקוגניטיבי של המנוחה ביום 2.8.08 היה בעייתי ביותר.
- 16
- 17 מר [REDACTED] העיד כי הגיע לבקר את המנוחה ביום 4.8.08 (יומיים לאחר עריכת הצוואה
- 18 מיום 2.8.08). לדבריו באותו מפגש המנוחה "לא היתה צלולה, היא בקושי דברה ולא הבינה"
- 19 (עמ' 98 לפרוט' הדיון מיום 12.11.15, ש' 23-25). כן לדבריו "המנוחה בקושי יכלה ללכת. היה
- 20 פעם שאני הלכתי איתה כ-200 מטר מרחק מהבית שלה וההליכה ארכה כשעה. כל ספסל
- 21 עצרנו לנוח. ביד אחת היא הייתה עם מקל וביד השנייה אני אחזתי בה כדי שהיא לא תיפול.
- 22 בבית היא גם הייתה מתניידת עם מקל, באיטיות, ממש עקב בצד אגודל" (שם, בעמ' 99
- 23 לפרוט', ש' 16-19). עם זאת, הודה כי חרף מצבה הבריאותי החתים את המנוחה על יפוי הכוח
- 24 (צורך כנספחים א' ו-ב' לתצהירו). כך תיאר את המפגש בינו לבין המנוחה ביום 4.8.08: "אני
- 25 הלכתי איתה לבנק באותו יום. קודם כל הפקידה מאוד שמחה שבה בכלל מישהו... זה היה
- 26 מאוד מוזר, ישבנו [REDACTED] אמרה שאני הבן שלה, אמרתי לה שאני לא הבן שלה, אמרתי
- 27 לפקידה שאני לא הבן שלה אלא סבא שלי הוא בן דוד שלה. אמרתי שלאור מצבה אנחנו
- 28 רוצים לשים עין שאף אחד לא מועל לה בחשבון ושאלה לא מבצע פעולות בחשבון או
- 29 מרוקן אותו. הפקידה שהייתה בבנק נתנה לי כרטיס ביקור אמרה שזה נראה מאוד מוזר וגם
- 30 בבנק מתחילים לדבר שהפיזיוטרפיסט שלה מגיע ומתחיל לעשות פעולות בחשבון ומושך
- 31 כספים וזה היה נראה לה מאוד משונה ובבנק התחילו לדבר על זה שיש קשישה במצב מאוד
- 32 מאוד קשה והפיזיוטרפיסט בא ועושה פעולות. אני הסברתי לה שאנחנו לא רוצים לעשות
- 33 פעולה בחשבון אלא רק לפקוח עין ולבדוק, בתקופה ההיא שהיא הייתה במצב קשה הבנק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 בא לקראתנו ושמו שיהיה מישהו שיפקח עין כדי לראות שלא מושכים לקשישה הזו
2 מהחשבון ומוציאים לה כסף" (שם, בעמ' 101, ש' 16-6). מדברים אלו, עולה כי יומיים לאחר
3 עריכת הצוואה מיום 2.8.08 וכשלושה חודשים לפני עריכת הצוואה נשוא המחלוקת, מצבה
4 הקוגניטיבי והפיזי של המנוחה לא היתה תקין. המנוחה התהלכה בקושי רב, לא הבינה
5 מימינה ומשמאלה ואף סברה כי מר [REDACTED] הוא בנה.
6
- 7 94. עורך [REDACTED], עורך הצוואה מיום 2.8.08, הצחיר בסעיף 23 לתצהירו כי במועד עריכת הצוואה
8 מיום 2.8.08 המנוחה "לא נראתה לי צלולה לחלוטין, היא לא זיהתה אותי למרות היכרותנו
9 רבת השנים, ולא התייחסה אלי, וששאלתי אותה מה הרכוש שישלה, כדי לראות האם היא
10 יודעת היבט מה היא מצווה, היא רק חזרה ואמרה שהיא רוצה שהכל הכל יעבור לאווה". כן
11 הוסיף עורך [REDACTED] כי "ברצוני לציין שמאחר ובמשך השנים ידעתי שאין [REDACTED] ילדים מלבד
12 אחייניתה, שהייתה כמו בת בשבילה, הרי שהורשת מלוא הרכוש לשאר הבשר הקרוב אליה
13 לא היה נראה לי חשוד ואו תמוה. אציין כי בנסיבות אחרות, בהן מצווה בגילה המופלג
14 ובמצבה הקוגניטיבי הירוד היה מבקש לצוות את רכושו למטפל ואו רופא, הייתי מקפיד
15 שבעתים לצלם בוידאו את עריכת הצוואה, לדרוש חוות דעת רפואית, לוודא היטב את היקף
16 הרכוש וכיוצא"ב". יצוין, כי בעדותו חזר עורך [REDACTED] על דברים אלו:
17
- 18 "ש. ב – 08/2008 שנחתמה הצוואה לפי שיטת המנוחה התמצאה היטב בזמן,
19 מקום, הכירה את האנשים?
20 ת. אני אגיד ככה, אם היית שואל אותי אם היא התמצאה כמו שצריך אז
21 התשובה היא לא, אבל אם היא הכירה את [REDACTED] היא הכירה אותה
22 לחלוטין. היא הכירה את [REDACTED], אותי למרות שהיא ראה אותי בארוחות
23 משפחתיות היא התייחסה אלי כעורך, היא לא הקרינה שהיא מכירה אותי
24 אבל מבחינתה זה נראה לי טבעי לחלוטין שהכל לאחיינית שלה היא מה
25 שהיה לה בחיים. אווה היא שדאגה לה. בארוחות החג כל מה שהיא דיברה
26 זה [REDACTED] ועל החופשות שלה עם אחותה בגרמניה זה הדבר היחיד שיש לה
27 בעולם וזה המחויבות שלה. לכן הדבר הכי טריוויאלי שאני לא אעשה לה
28 בדיקה כי זה דבר טבעי לחלוטין שבן אדם מוריש לילד שלו [REDACTED] לגביה
29 הייתה שאר הבשר היחידי שנשאר לה מהשואה.
30 ש. פעם האחרונה שהמנוחה הייתה בגרמניה היה ב – 2000 או אולי קצת
31 אחרי. אף אחד לא יכל לתת תשובה מדויקת. לא יכול להיות מצב שיש לה
32 רצונות חדשים. היא אישה אינטליגנטית למדי, אישה דעתנית?
33 ת. אתה כנראה לא הכרת אותה. היא הייתה אישה פולניה פולניה, הרצונות
34 החדשים או לא רצונות חדשים, גם בשיחות איתה היא כל הזמן חזרה על
35 אותם דברים. אתה שואל אם בן אדם יכול לשנות רצונות אז הכל יכול להיות
36 בחיים אבל אם במצב הזה אין סיכוי בכלל כי זה כמו מישהו שיצא מאוד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 המעושן של השואה ומה שנשאר לה בחיים זה אווה ואחותה. ההתנהלות
2 זה הדבר היחיד שיש לה, אפילו אם אתה תחשוב... כמו שאבא שלי שהיה
3 הולך לקלפי אז הוא היה שם של מחל ליכוד וזה לא יעזור שום דבר" (עמ'
4 109 לפרוט' הדיון מיום 12.11.15, ש' 24-6).
- 5
6 מעדות עו"ד [REDACTED] נולה בבירור כי מצבה הקוגניטיבי של המנוחה לעת עריכת הצוואה מיום
7 2.8.08 לא היה תקין וכי הסיבה שבגללה נאות עו"ד [REDACTED] להחתיים את המנוחה על הצוואה
8 היתה כי ידע שאחיינית המנוחה היתה היחידה בעולם אשר למנוחה היתה מחויבות כלפיה
9 וכי היה בטוח שמחויבות זו לא השתנתה.
- 10
11 ראיות נוספות בנוגע למצבה הבריאותי של המנוחה:
- 12
13 95. כאמור, בהתאם להחלטתי מיום 29.3.16 נדרשו הצדדים להתייחס גם למסמכים שהוגשו
14 בתיק האפוסטרופוסות. מעיון במסמכים השונים שהוגשו לתובענה למינוי התובע כאפוסטרופוס
15 על המנוחה, אשר נפתחה ביום 21.7.09, כ- 8 חודשים לאחר עריכת הצוואה, ניתן ללמוד על
16 מצבה הרפואי הבעייתי של המנוחה בתקופה הסמוכה לאחר עריכת הצוואה, כדלקמן:
- 17
18 - בסעיף 5 לתצהיר התובע שנחתם ביום 5.7.09, כשבעה חודשים לאחר עריכת הצוואה, כתב
19 התובע כך: "לאחרונה החל מצבה הבריאותי של גב' [REDACTED] להתדרדר, היא מבולבלת,
20 אינה זוכרת דברים, אינה יודעת לעיתים היכן היא נמצאת, אינה מתמצאת בזמן
21 ובמקום".
- 22
23 - בסעיף 4 לתצהיר המנוחה מיום 16.11.09 כתבה המנוחה: "אני מטופלת ע"י עובדת זרה
24 אשר צמודה אלי כל היממה. משמש לי בפועל כאפוסטרופוס בשנים האחרונות
25 מכיוון שאני ממעטת מאד לצאת מביתי. בין היתר [REDACTED] מפקח על עבודת המטפלת הזרה
26 המתגוררת עמי, ודואג לקל ענייני האחרים". דברים נכוחים אלו מלמדים כי על מצבה
27 הבריאותי הבעייתי של המנוחה ועל תלותה בתובע בהתנהלות היומיומית.
- 28
29 - בתסקיר הסעד מיום 21.3.10 כתבה פקידת הסעד בין השאר כך: "... הסברתי ל[REDACTED]
30 מהי משמעות מינוי אפוסטרופוס, וכי מבחינה משפטית היא מאבדת שליטה על פעולותיה
31 הכספיות. התברר כי [REDACTED] לא היתה מודעת לחוסר השליטה שלה לכשימונה
32 אפוסטרופוס, כלומר לא הבינה לחלוטין את המשמעות המשפטית של המינוי. מידע זה
33 הפתיע אותה והיא היססה וביקשה לשקול שוב בדעתה. בפגישתנו השנייה עם החסויה,
34 זכרה אותי ואת שמי למרות שעברו מספר שבועות מאז פגישתנו הראשונה. כמו כן, זכרה
35 והבינה מהי מטרת הפגישה. סיפרה כי היא החליטה שברצונה כי יתמנה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 לאפוטרופוס על גופה בלבד והיא אינה מעוניינת כי יתמנה אפוטרופוס על רכושה.
2 לדבריה היא מנהלת באופן עצמאי את ענייניה הכספיים וכאשר מתקשה בכך נעזרת
3 כנלמד, בניגוד לטענת התובע כי המנוחה היתה בעלת כשרות מלאה מבחינה
4 פקידתית ובעלת ידיעה ברורה אודות רצונותיה (סעיף 26 לתצהיר התובע), מדברי
5 שקיבלה הסבר על כך נמלכה בדעתה.
- 7
- 8 96. לסיכום – מכלול העדויות שנשמעו בהליך זה, תומכות ומחזקות את המסקנה שעולה מתוך
9 התייעוד הרפואי החלקי שהוגש כי מצבה הבריאותי של המנוחה בתקופה שלפני ואחרי עריכת
10 הצוואה היה בעייתי ביותר. העובדה כי המנוחה ערכת טיוטת צוואה ושתי צוואות בפרק זמן
11 קצר של 4 חודשים בלבד, תוך ביצוע שינויים מהותיים מבחינת חלוקת רכושה בין יורשיה,
12 מלמדת כי המנוחה היתה שרויה במצב של בלבול, לחץ וחשדנות ולכן פעלה לשינוי רצונותיה.
13 מעבר לכך, עולה כי למנוחה לא היתה יכולת להבין טיבה של צוואה לרבות בנוגע לחיקף
14 רכושה ואופן חלוקתו. בנוסף, מצבה הפיזי של המנוחה לעת עריכת הצוואה היה בעייתי:
15 המנוחה נטתה ליפול ולכן מיעטה לצאת מהבית, היתה תלותית ונזקקה למטפלת סיעודית 24
16 שעות ביממה. בנסיבות אלו, לאור מורכבות מצבה הבריאותי של המנוחה בתקופת עריכת
17 הצוואה איני יכולה לומר כי לא קיים בליבי ספק בנוגע לכשרותה לערוך את הצוואה כל שכן
18 בנוגע ליכולתה להבין טיבה של צוואה והחלטיותה למי להוריש את רכושה וספק זה נזקף כנגד
19 אמיתות הצוואה.
20
- 21 שאלת קיומה של השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוחה:
- 22
- 23 97. השפעה בלתי הוגנת היא השפעה שיש בה מרכיב של אי הגינות שעל פי מושגים של מוסר אישי
24 וחברתי יש בו כדי להצדיק את ביטולה של הצוואה. בע"א 2500/93 שטיינר נ' המפעל לעזרה
25 הודית של ארגון עולי מרכז אירופה, פ"ד נ (3) 338, 344 קובעת השופטת בייניש כי על קיומה
26 של השפעה בלתי הוגנת ניתן ללמוד מגורמים שונים ומשתנים: מצבו הפיזי של המצווה, מצבו
27 המנטאלי והנפשי, מידת חולשתו וסוג התלות שהוא תלוי בזולת, בדידותו וניתוקו מאנשים
28 אחרים, מערכת הקשרים בינו לבין האדם שהוא נזקק לו וקשריו עם אחרים. כל אלה יש בהם,
29 לדבריה, כדי להשפיע על מידת השתעבדות רצונו ואובדן השליטה של המצווה או על חשש
30 מפני קיומו של מצב שכזה. השופט מצא בדנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה,
31 פ"ד נב (2) 813 (להלן: "פרשת מרום") מסכם את אבני בוחן שיש בהן לדעתו כדי לסייע לבית
32 המשפט להכריע בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, ואלו הם:
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 תלות ועצמאות – זהו מבחן של מידה המבוסס על שני מושגים הפוכים כאשר השאלה
- 2 שבית המשפט צריך לתת עליה תשובה במסגרתו היא, האם המצווה, בתקופה
- 3 הרלוונטית לעשיית הצוואה, היה עצמאי הן מהבחינה השכלית-הכרתית והן
- 4 מהבחינה הפיזית. ככל שהמצווה היה עצמאי יותר באותה תקופה מכל אחת משתי
- 5 הבחינות האמורות תתחזק הנטייה לשלול את קיומה של תלות המצווה בנהנה
- 6 ולהיפך. הדגש הוא על העצמאות השכלית-הכרתית. ייתכן שעצמאותו מבחינה
- 7 שכלית-הכרתית תחפה על תלותו הפיזית ותוביל למסקנה כי חוסר העצמאות/התלות
- 8 הפיזית לא גרע כלל מעצמאותו;
- 9
- 10 תלות וסיוע – מקום בו מתברר כי המצווה אכן לא היה עצמאי ועקב כך נזקק לסיוע
- 11 הזולת, מתעורר צורך לבחון אם הקשר שהתקיים בינו לבין הנהנה התבסס על מתן
- 12 הסיוע שהמצווה נזקק לו. אם היה זה הנהנה אשר סייע למצווה להתגבר על קשייו
- 13 ומגבלותיו, ייטה בית המשפט לקבוע שהמצווה היה תלוי בנהנה. בחקשר זה יש לבחון,
- 14 אם מבחינה עובדתית הסתייע המצווה גם באחרים. הדעת נותנת, שכאשר אנשים
- 15 אחרים חולקים ביניהם את מטלות הסיוע, מידת התלות של המצווה בכל אחד מהם
- 16 היא מטבע הדברים קטנה יותר ומתמעט החשש להיווצרות תלות העלולה להיות פתח
- 17 להשפעה בלתי הוגנת;
- 18
- 19 קשרי המצווה עם אחרים – מבחן משנה זה מסייע לבית המשפט לאמוד את מידת
- 20 התלות של המצווה בנהנה. ככל שיתברר, כי בתקופה הרלבנטית לעריכת הצוואה היה
- 21 המצווה מנותק לחלוטין מאנשים אחרים או שקשריו עם אחרים היו מנועטים ונדירים,
- 22 תתחזק ההנחה בדבר תלותו של המצווה בנהנה ללא קשר לגורם או לסיבה שהביאו
- 23 לבידודו. עצם הבידוד של המצווה מן העולם יש בו כדי להגביר את תלותו בנהנה;
- 24
- 25 נסיבות עריכת הצוואה – היה הנהנה מעורב בעשיית הצוואה, בנסיבות בהן המעורבות
- 26 לא עלתה כדי זו הנדרשת להפעלתו של סעיף 35 לחוק הירושה יהיה במעורבות זו כדי
- 27 להוות ראיה לכאורה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת או למצער שיקול רלבנטי
- 28 להקמת חזקה בדבר קיומה של השפעה כזאת עליו.
- 29
- 30 אשר לשימוש במבחנים הללו, כמו גם במבחנים נוספים שנגזרים או מתחייבים מנסיבותיו
- 31 של המקרה הנדון, קובע השופט מצא כי הוא ייעשה בזהירות רבה, תוך הבנה שבתלות
- 32 כשלעצמה, אין משום ראיה מספקת לקיומה של השפעה בלתי הוגנת ואף לא להקמת חזקה
- 33 בדבר קיומה. לא התלות היא העיקר, אלא ההסתברות שהתלות שללה את רצונו החופשי של
- 34 המצווה. הוא הדין בכל המבחנים האחרים. תלותו של המצווה בסיועו של האחר, אינה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 בהכרח שוללת את רצונו החופשי. כך הוא גם ביחס לבחינת קשריו של המצווה עם אחרים
 2 ואף בהסקת מסקנות מנסיבות עריכת הצוואה. כן נקבע כי לצורך הכרה בקיומה של השפעה
 3 בלתי הוגנת אין הכרח כי יתקיימו כל המבחנים שפורטו לעיל. למעשה, די בקיומם של חלק
 4 מהמבחנים האמורים כדי להצביע על קיומה של השפעה כאמור ובמקביל ראשי בית המשפט
 5 לעשות שימוש במבחנים נוספים לגיבוש הכרעתו.
 6
- 7 .98 בהתקיים המאפיינים של המבחנים הנ"ל במקרה נתון, מוקמת חזקה לכאורה בדבר קיומה
 8 של השפעה בלתי הוגנת. בצוואה תקינה מבחינה צורנית, חזקה זו מעבירה את נטל הבאת
 9 הראיות על שכמו של מבקש הקיום לסתור את אותה חזקה תוך שלילת קיומם של אותם
 10 מאפיינים שהקימו את החזקה או תוך שלילת קיומה של "אי ההגינות" בהשפעה חרף קיומם
 11 של אותם מאפיינים. בצוואה בלתי תקינה מבחינה צורנית, בה ממילא עובר נטל השכנוע על
 12 מבקש קיום הצוואה להוכיח כי הצוואה משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה,
 13 עליו לשכנע את בית המשפט מעל לכל ספק כי הצוואה – צוואת אמת היא ואינה נגועה
 14 בהשפעה בלתי הוגנת.
 15
- 16 .99 בבע"מ 4459/14 פלוני נ' פלוני (מורסם במאגרים, ביום 6.5.15) אישר כבי' השופט הנדל פסק
 17 דין שניתן על ידי כבי' השופט שוחט בעמ"ש (ת"א) 45610-09-12 ז' ג' א' נ' ג' א' (פורסם
 18 במאגרים, ביום 19.5.14) בו נקבע כי בבוא בית המשפט לבחון קיומה של ההשפעה הבלתי
 19 הוגנת, עליו להידרש לכך מתוך בחינה כוללת ורחבה של מכלול הנתונים ולא מתוך מבט צר.
 20 בפסק הדין קבע כבי' השופט הנדל את הדברים הבאים:
 21
 22 "הוא (בית המשפט המחוזי – (ו.ש.פ.) בחן את סוגיית ההשפעה הבלתי הוגנת
 23 כמכלול. כך ראוי לנהוג. הנטל להוכיח עילת פסלות זו רובץ על המבקש את פסלות
 24 הצוואה (המשיב כאן). אך יש לזכור, כי לא פעם הראיות הינן נסיבתיות (ראו,
 25 למשל, הלכת מרום בעמ' 848). בענייננו, המשיב טען לעילות פסלות נוספות, כגון
 26 העדר כשרות ומעורבות בעריכת הצוואה. סבורני כי בצדק נדחו עילות אלה על ידי
 27 בית המשפט לענייני משפחה. אך עדיין, חוטים שונים של עילות שונות – הגם שלא
 28 היה בכוחם לבסס עילה עצמאית – יכולים להישזר יחד לרבדים המחזקים
 29 ומבססים את מסקנות בית המשפט המחוזי. ההשפעה הבלתי הוגנת העולה עד כדי
 30 שלילת הבחירה החופשית של המצווה הינה מבחן דינאמי ורחב קשת החיים. בית
 31 המשפט המחוזי נעזר בחוטים השונים כדי להגיע לראייה כוללת המשקפת את
 32 מלוא התמונה".
 33
- 34 .100 ועתה, לאחר שעמדנו על השיקולים המנחים לבחינת סוגיית ההשפעה הבלתי הוגנת, נדרש
 35 לבחינת נסיבות המקרה שלפנינו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

1

2

מו הכלל אל הפרט – לעניינינו:

3

4 101. במקרה דנן, בחינת מכלול הנסיבות המיוחדות בעניינינו מלמדת כי הצוואה נשוא המחלוקת
5 נערכה בנסיבות חריגות ובעייתיות ביותר שיש בהן כדי להוכיח כי התובע עשה שימוש באמון
6 ובכוח שיש לו כלפי המנוחה בין באופן ישיר ובין בתחבולה על מנת להשפיע שלא כדין על
7 המנוחה לערוך צוואה המזכה אותו בעיקר רכושה. לחלן יפורטו מכלול הטעמים שעומדים
8 ביסוד מסקנתי זו.

9

10 התובע הפר קודים אתיים ומוסריים בהתנהלותו כלפי המנוחה:

11

12 102. עניין לנו במקרה חריג בו התובע הפר קודים אתיים ומוסריים להם מחויב כבעל מקצוע אשר
13 נתן שירות לאיש קשיש אשר נזקק לטיפולו.

14

15 103. בהקשר זה אציין כי במסגרת ההנחיות שניתנו על ידי אגף הסיעוד של המוסד לביטוח לאומי
16 (ר' "הנחיות לנותני שירותים בדבר ניגוד עניינים במסגרת חוק ביטוח סיעוד" (אגרת 117
17 מיום 10.3.02)) נקבעו כללים אתיים קפדניים בנוגע למערכת היחסים בין נותן שירותים לבין
18 מטופל, אשר חלים על כל הארגונים המספקים שירותים לקשישים מטעם חוק ביטוח סיעוד
19 ובכלל זה קופות החולים השונות. במסגרת כללים אלו נקבע איסור מפורש לדרוש ו/או לקבל
20 כל תשלום /או טובת הנאה אחרת מהזקן, ממשפחתו או מכל גורם אחר, עבור השירותים
21 המסופקים לקשיש כאשר בין היתר נקבע איסור על "הופעת שם המטפל בצוואתו של הזקן
22 (או קיומו של קשר כלשהו של המטפל, לצוואת הזקן)". בעניינינו, התובע אשר כאמור סיפק
23 שירותים למנוחה מכוח עיסוקו כפיזיותרפיסט תחילה דרך קופת החולים בה חיתה המנוחה
24 חברה ולאחר מכן באופן פרטי היה מחויב בכללים האתיים אלו אשר יוצרים קנה מידה
25 להתנהלות תקינה, ומשלא פעל בהתאם לקודים ערכיים אלו יש בכך כדי לבסס את יסוד אי
26 ההגינות בקיומה של ההשפעה הבלתי הוגנת.

27

28 קיומו של דפוס יחסים מיוחד בין המנוחה לתובע:

29

30 104. כאמור לעיל, התובע העניק למנוחה טיפולי פיזיותרפיה החל מחודש מאי 2005 ועד כחודש
31 ימיפ לפני פטירתה (ר' עדות התובע בעמ' 71 לפרוט' הדין מיום 28.5.15, ש' 10). בנסיבות אלו,
32 התקיימו בין התובע למנוחה יחסי תלות מיוחדים של מטפל-מטופל. בנוסף, במועד עריכת
33 הצוואה שימש התובע כ"אפוטרופוס בפועל" ובהמשך מונה כאפוטרופוס על גופה של המנוחה
34 ועל כן, ניתן לומר כי בנוסף ליחסי התלות בין המנוחה לתובע התקיימו ביניהם גם יחסי אמון.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 105. בעמ"ש 5509-12-11 א' נ' נ' א' ר' (לא פורסם, 24.10.13), קבע כב' השופט שוחט את הדברים
- 3 הבאים:
- 4 "קיומו של דפוס יחסים מיוחד בין המצווה לנהנה כגון עו"ד-לקוח, רופא-חולה
- 5 וכיו"ב הינו שיקול בעל משמעות רבה לצורך הקמת החזקה שבעובדה בדבר השפעה
- 6 בלתי הוגנת. בפרשת מרום נקבע, כי תכליתה של החזקה, נועדה להקל על הוכחתה
- 7 של השפעה בלתי הוגנת בעשיית צוואה, נוכח הקושי להוכיח בכלים ראייתיים
- 8 ישירים. תכלית זו קיימת, כמובן, במלוא עוזה, מקום שבין המצווה לנהנה מתקיים
- 9 דפוס יחסים מיוחד והמסקנה המתבקשת היא, כי במקרה כזה תידרש מידה
- 10 פחותה יותר של ראיות לצורך הקמת החזקה שבעובדה בדבר השפעה בלתי הוגנת
- 11 (החדגשה במקור – ו.ש.ו) (פסקה 9)".
- 12
- 13 106. כן נקבע כי מקום שמוקמת החזקה שבעובדה בדבר השפעה בלתי הוגנת בשל קיומם של יחסי
- 14 אמון מיוחדים, עובר נטל הראייה על שכמו של התובע לצורך סתירת חזקה זו. יפים לעניין זה
- 15 דברי כב' השופט שוחט בספרו פגמים בצוואות (מהדורה שנייה), תשס"א-2001, כדלקמן:
- 16
- 17 "החזקה העובדתית בדבר קיומה של "השפעה בלתי-הוגנת" קיימת גם באותם
- 18 מקרים בהם מתקיים דפוס יחסים מיוחד בין המצווה לנהנה היוצר מעצם קיומו
- 19 חשש ליחסי תלות העלולים להביא את המצווה לכתיבת צוואה לטובת הנהנה
- 20 מחמת השפעה בלתי-הוגנת המופעלת עליו. זוהי כאמור הקטגוריה השניה של
- 21 השפעה בלתי-הוגנת וגם לגביה, כחזקה עובדתית, יש לעניות דעתנו לאמץ את
- 22 הכלל של העברת נטל הבאת הראיות לסתור ולא את נטל השכנוע" (עמ' 235).
- 23
- 24 107. בניסבות אלו, אף ללא קשר לפגם הצורני בצוואה ולכך שנטל השכנוע להוכחת אמיתות
- 25 הצוואה מוטל על התובע, הרי שקיומם של יחסי אמון מיוחדים בין המנוחה לתובע מהווים
- 26 שיקול לקיומה של חזקה שבעובדה בדבר השפעה בלתי הוגנת. במצב דברים זה, עובר נטל
- 27 הראייה על כתפי התובע לסתור קיומה של חזקה זו, אלא שהתובע לא הצליח לסתור חזקה זו.
- 28
- 29 מצבה הבריאותי הירוד של המנוחה לעת עריכת הצוואה:
- 30
- 31 108. כאמור לעיל, עסקינן במצווה שלא היתה עצמאית מבחינה פיזית. בנוסף, מצבה הקוגניטיבי
- 32 של המנוחה לעת עריכת הצוואה היה בעייתי ביותר. כאמור, המנוחה סבלה מירידה
- 33 קוגניטיבית, ממצבי בלבול, חרדות, חשדנות ואף מחשבות שווא בנוגע להשתלטות על כספיה.
- 34 בנוסף, המנוחה נהגה לשנות תדירות את רצונותיה והדבר מעיד על אי יציבות ואי החלטיות.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 כמו כן, המנוחה לא היתה בעלת מודעות מלאה בנוגע לתוכנם ונפקותם של מסמכים משפטיים
2 ובכלל זה הצוואה נשוא המחלוקת.
3
- 4 109. מכלול הנסיבות לעיל מעידות כי מצבה הבריאותי של המנוחה לעת עריכת הצוואה לא היה
5 שפיר וכי בשל מצב בריאותי זה היתה המנוחה "ינוחה" להשפעה בלתי הוגנת.
6
- 7 **קיומה של תלות מקיפה ויסודית של המנוחה בתובע :**
8
- 9 110. הלכה למעשה, התובע טיפל בכל נדבך ונדבך בחייה של המנוחה עד כדי יצירת תלות מלאה,
10 מקיפה ויסודית של המנוחה בתובע בכל ענייני היום יום. הוכח כי התובע היה "המוציא
11 והמביא" בעניינה של המנוחה, פיקח על כל דבר ועניין, ידע כל פרט שהתרחש בחייה. היות
12 המנוחה מוגבלת בהליכתה, בודדה ותלותית היוו "כר נוח" ליצירת תלות מקיפה ויסודית של
13 המנוחה בתובע. אף בהיבט הרגשי נוצרה תלות של המנוחה בתובע שכן המנוחה ראתה בתובע
14 כמי ש"הציל את חייה" (ר' עדות המטפלת של המנוחה בעמ' 48 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15,
15 ש' 15).
- 16
- 17 111. אמנם, התובע ניסה להצניע את הסיוע שהעניק למנוחה בשנותיה האחרונות (ר' עדותו בעמ'
18 82 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 26- עמ' 83, ש' 3). אולם, מחלך זה עומד בניגוד לאמור
19 בתצהירו מיום 5.7.09 בתמיכה לבקשה למינוי כאפוטרופוס על המנוחה כי: **"אני משמש**
20 **במועל כאפוטרופוס לגבי** **הואיל ומוזה שנים היא כמעט אינה יוצאת מביתה. אני**
21 **דואג לכל מחסורה, מפקח על עבודתן של המטפלת הזרה המתגוררת עימה ודואג לכל ענייניה**
22 **הכספיים"**. דברים אלו מהווים בבחינת 'הודאת בעל דין' של התובע להיותו "אפוטרופוס
23 למעשה" של המנוחה בתקופה הרלוונטית לעריכת הצוואה.
24
- 25 112. יתר על כן, מעדות המטפלת של המנוחה ניתן ללמוד על תלות מקיפה ויסודית של המנוחה
26 בתובע. בסעיף 17 לתצהירה, הצהירה המטפלת על מעורבותו הרבה של התובע בחיי המנוחה
27 ועל תלותה של המנוחה בתובע בכל היבט והיבט של חייה. כך, למשל, הצהירה המטפלת כי
28 התובע ליווה את המנוחה לביקורים אצל רופאים, טיפל בדיווחים לחברת המטפלות ובהשגחה
29 על המטפלות, סייע למנוחה להזמין בעלי מקצוע, עסק בחישוב השכר של המטפלות, דיווח
30 לביטוח הלאומי על המטפלות, פיקח על תזונתה של המנוחה והדריך את המטפלות כיצד לסייע
31 למנוחה בהליכה ובשיקום. בעדותו בבית המשפט חזרה המטפלת על דברים אלו כך:
32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 "... יום אחד הוא (הכוונה לתובע - ו.ש.פ.) הגיע ו... אמרה לי שהוא
2 אפטרופוס שלה והוא הציל אותה מבית אבות, שהיא הייתה מאוד רזה ושהיא לא
3 רוצה לראות את בית האבות ואת הפרצופים שהולכים למות ואף אחד לא מענין אותו
4 אם היא חיה או לא. ברוך ה' הוא התעניין בי ושאל אותי אם יש לי דירה ומדוע אני
5 לא חיה בה. אז היא אמרה שהיא התחילה לבכות בגלל שאין לה אף אחד ומי יסדר
6 לה את הדירה שהיא מוזנחת ומוזמן לא הייתה שם. אז הוא אמר שדירה אפשר לסדר
7 וכמה היא יכולה לשלם כדי שיסדרו שם, היא אמרה כמה שצריך. אז עשו שיפוץ
8 ועשו קיר כדי שיהיה חדר למטפלת. כל פעם היא סיפרה לי שהיא חזרה לחיים
9 בגלל שהיא הייתה בדירה שלה. אז הכרתי את [REDACTED] כל הדברים שהיו מסובכים,
10 תיכף היא הייתה מצלצלת [REDACTED] גם אם תרופה לא הייתה טובה והגוף שלה לא
11 מקבל את התרופה, [REDACTED] היה רץ לשם ומסדר את זה. פעם אחת הוא הביא אותה
12 לבית של רופא, במודיעין או בירושלים, לא זוכרת. בכל העניינים שהיא איזה שהוא
13 סימן שאלה - [REDACTED] היה מטפל. כל הזמן היא אמרה [REDACTED] דרך אגב, הוא
14 פיזיותרפיסט ברמה, אישה שהיו לה... היא שברה שתי ירכיים, היא הייתה הולכת
15 כל יום לגינה יורדת ועולה שלוש קומות. הוא היה עומד על זה שהיא תהיה באוויר
16 צח. שהיא תעשה תנועות בגלל שאם לא עומדים הולכים לאיבוד" (עמ' 48 לפרוט'
17 הדיון מיום 27.5.15, ש' 14-עמ' 49, ש' 2).
- 18
19 לכל האמור לעיל, יש לצרף את דברי התובע עצמו כי היה "איש הקשר" של המנוחה מול
20 גורמים שונים, למשל, חברת "הוט" (עמ' 76 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 14-1) וכן מול
21 וועד הבית (עמ' 76 לפרוט', ש' 24-25) ויש בכך כדי לחזק את דברי המטפלת בנוגע לתלות
22 המנוחה בתובע בניהול כל ענייניה.
- 23
24 113. בנוסף, מעדות התובע נלמדת תלות יסודית ומקיפה של המנוחה בתובע בניהול ענייניה
25 הכספיים לרבות ניהול כספי המנוחה בבנק. להלן מתוך עדותו:
26
27 "ש. בסעיף 11 לתצהיר אתה טוען שהמנוחה ביקשה עזרה בניהול הכספים
28 בבנק. מאחר ואתה פיזיותרפיסט ולא יועץ השקעות, מה זה אומר ניהול
29 כספים בבנק?
30 ת. כל אחת מאתנו מנהל יחידת משפחה קטנה ויום אחד, למשל, סה"כ
31 הפנסיה שלה הייתה 8000 ₪ לחודש והיא הייתה מוציאה... הבנק היה
32 מוריד לה 6500 ₪ בחודש עבור קניית ני"ע ויחד אתה הגעתי לבנק ושינינו
33 את זה.
34 ש. זו הפעולה היחידה שעשית אתה?
35 ת. לא.
36 ש. ז"א היא נדרשה לעזרה שלך כדי לנהל את הכספים שלה בבנק?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ת. אני חושב שבגיל הזה להתמודד מול פקידי בנק, פעולות בבנק ולא תמיד
2 אנשים מבינים על מה הם חותמים אז עזרתי לה בעניין הזה" (עמ' 82
3 לפרוט', ש' 16-25).
- 4
5 כן התברר כי התובע סייע למנוחה בכתיבת שיקים לאנשי מקצוע לרבות השיקים שנתנה
6 המנוחה לתובע בגין עבודתו, והדבר עולה בבירור מעדותו שלהלן:
- 7
8 "ש. מי מילא את הפרטים של השיק כל חודש?
9 ת. לפעמים [REDACTED] לפעמים אני ביחד עם [REDACTED]. ישבנו ביחד, ראינו
10 שלא לה מגיע 1000 ₪ אז [REDACTED] כתבה 1000 ₪ ואני בד"כ כתבתי את
11 המילים [REDACTED] התמה
- 12 ש. מפנה אותך לשיק ממאי 2008 – של מי הכתב?
13 ת. שלי.
14 ש. גם המספר?
15 ת. כן וגם התאריך.
16 ש. אז אתה מילאת את כל הפרטים?
17 ת. כן.
18 ש. המחאה מיוני 2008 – אתה מילאת את כל הפרטים על ההמחאה?
19 ת. כן.
20 ש. אתה רואה הבדל בחתימה?
21 ת. זה בדיוק אותה חתימה" (עמ' 70 לפרוט', ש' 19- עמ' 71, ש' 2).
- 22
23 114. יובהר ויודגש, כי הפיקוח והשליטה של התובע על ענייניה הכספיים של המנוחה באו לידי
24 ביטוי ביתר שאת בתקופה שלאחר עריכת הצוואה מיום 2.8.08. בתקופה זו הופסק טיפולו של
25 התובע בענייניה הכספיים של המנוחה, וזאת לבקשת המנוחה. אולם, עד מהרה שב התובע
26 לטפל במכלול ענייניה הכספיים של המנוחה, תוך מידור בני משפחת [REDACTED] מחייה של המנוחה
27 באמצעות ביטול יפוי הכוח שניתן לעו"ד [REDACTED] וחסימת אתר האינטרנט בו ניתן לצפות
28 בתנועות חשבון הבנק של המנוחה. מסקנה זו נלמדת מהעובדה כי ביום שבו הלכה המנוחה
29 לבנק עם עורך הצוואה לצורך ביטול יפוי הכוח שניתן לעו"ד [REDACTED] לניהול החשבון, ליווה אותה
30 גם התובע וזאת מבלי ליתן כל הסבר מניח את הדעת מדוע נדרש היה ללוותה ובפרט
31 כשלתענתו היתה המנוחה צלולה וידעה בדיוק מה היא רוצה. להלן מתוך עדותו:
32
- 33 "ש. האם הלכת פעם עם עו"ד [REDACTED] והמנוחה לבנק?
34 ת. הלכנו, נשארתי בחוץ והם נכנסו פנימה.
35 ש. מתי זה היה?
36 ת. בשלהי 2008.
37 ש. מה הסיבה שהלכת אתה לבנק?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 ת. ללוות אותה.
- 2 לשאלת בית המשפט
- 3 ש. למה היא הייתה צריכה אותך אם היא הלכה גם עו"ד [REDACTED]?
- 4 ת. לא היה משהו מיוחד, הלכנו ודיברנו, אני נשארתי בחוץ והם נכנסו לבפנים
- 5 ש. למה היא הייתה צריכה מלכתחילה את עו"ד [REDACTED] אם אתה עזרת לה
- 6 בעניינים הכספיים מול הבנק?
- 7 ת. היא נזקקה לעו"ד [REDACTED] כי היא חששה שהשתלטו לה על החשבון והיא
- 8 ביקשה לשנות את העובדה הזו.
- 9 המשך החקירה
- 10 ש. אז מדוע לא נכנסת לבנק אם אתה איש שהיא סמכה עליה?
- 11 ת. כי לא חשבתי שאני צריך, היא הלכה עם עו"ד [REDACTED] (עמ' 84 לפרוט' הדיון
- 12 מיום 28.5.15, ש' 23-עמ' 85, ש' 13).
- 13
- 14 תשובתו הסתמית והמתחמקת של התובע מלמדת כי הפיקוח והשליטה של התובע בניהול
- 15 ענייניה הכספיים של המנוחה היה כה הדוק עד כי התובע ביקש לוודא כי המנוחה אכן פועלת
- 16 לביטול יפוי הכוח שניתן לעו"ד [REDACTED] על מנת לאפשר לתובע לשוב ולנהל את ענייניה הכספיים
- 17 כבעבר. גם התובע עצמו מודה כי לא היתה סיבה עניינית להתלוות למנוחה לבנק והרושם
- 18 המתקבל הוא כי התובע ביקש לפקח באופן אישי על ביצוע פעולה זו אשר תשיב לו את
- 19 השליטה בניהול ענייניה הכספיים של המנוחה.
- 20
- 21 115. גם מן ההיבט הפיזי הוכחה תלות מקיפה ויסודית של המנוחה בתובע ובפרט במועד עריכת
- 22 הצוואה. כאמור, בשל מצבה הפיזי הרעוע של המנוחה והצורך בטיפולים פיזיותרפיים על מנת
- 23 להשתקם, אישר התובע כי בשנים 2007 ו-2008 היה מגיע למנוחה כ-10 פעמים בחודש ועמ' 70
- 24 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 9-7). כן הצהיר התובע כי ליווה את המנוחה לרופאים
- 25 ולבדיקות ואף הדריך את המטפלות של המנוחה, פיקח על עבודתן ונתן להן הוראות. בנסיבות
- 26 אלו, עולה כי לתובע היה תפקיד מרכזי ומשמעותי בטיפול במנוחה ואף היווה את איש הקשר
- 27 מול שאר הגורמים המטפלים במנוחה. יתר על כן, גם לאחר שהמנוחה נזקקה למינוי
- 28 אפוטרופוס, המשיך התובע לחזיק בשליטתו על המנוחה והתעקש על מינויו כאפוטרופוס
- 29 כללי על גופה ורכושה של המנוחה (ר' דברי ב"כ בעמ' 7 לפרוט' הדיון מיום 10.11.10, ש' 12-
- 30 16 ובעמ' 8, ש' 3-1) וזאת בניגוד לרצון המנוחה שימונה כאפוטרופוס על גופה בלבד (ר' תסקיר
- 31 סעד מיום 21.3.10). יתרה מכך, גם לאחר שהתובע מונה כאפוטרופוס על גופה של המנוחה
- 32 המשיך להעניק לה טיפולי פיזיותרפיה תוך שהוא גובה סכומים נכבדים מידי חודש (ר' עדות
- 33 האפוטרופוס על הרכוש בעמ' 59 לדיון 28.5.15, ש' 21-עמ' 60 לפרוט', ש' 1). כמו כן, התובע
- 34 המשיך לקבוע את תדירות והיקף הטיפולים במנוחה (ר' בעמ' 60 לפרוט', ש' 19), ובכך ביסס
- 35 וקיבע את השליטה והפיקוח שלו על המנוחה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

1

2

מעורבות התובע בעריכת טיוטת הצוואה :

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

116. מעדות התובע נלמדת מעורבות רבה וממשית בעריכת טיוטת הצוואה, אשר נערכה כארבעה חודשים לפני עריכת הצוואה נשוא המתלוקת. במעורבות זו יש כדי לחזק את החשש כי התובע השפיע על המנוחה שלא כדין לערוך צוואה נוספת לטובתו לאחר שטיטת הצוואה לא גובשה לכדי צוואה מחייבת.

117. כבר בראשית הדברים ייאמר כי טענת התובע כי היוזמה לעריכת טיוטת הצוואה היתה של המנוחה לא הוכחה. נהפוך הוא. בתסקיר פקידת הסעד מיום 21.3.10 נכתב כי: "בחודש יולי 2008 סיפרה לעו"ס [REDACTED] כי [REDACTED] ביקש כי תערוך צוואה ותרושם את דירתה עבורו" (נעמ" 3 לתסקיר), ללמוד כי היוזמה לעריכת טיוטת הצוואה היתה של התובע ולא של המנוחה. כמו כן, טענה זו נסתרה מעדות התובע אשר אישר כי פנה לעורך טיוטת הצוואה על מנת לערוך את טיוטת הצוואה ולא המנוחה.

118. גם עתה יש להדגיש כי אירוע עריכת טיוטת הצוואה לא צוין בתצהירו של התובע ולמעשה נחשף רק בתצהירו של עו"ד [REDACTED] משכך, נאלץ התובע להשלים עדותו בעניין זה. כך מתוך עדותו:

"ש. מציג לך את נספח א' לתצהירן של ד"ר [REDACTED] – מה זה המסמך הזה ?
ת. במהלך 2008, בתחילת 2008 לאחר שהמנוחה חזרה הבייתה משיקום בשלושה בגבעתיים אמרה לי המנוחה שהיא רוצה לגמול לי על הטיפול שהענקתי לה. אמרתי לה תגמלי לי לאחר המוות שלך. ואז היא ביקשה לכתוב צוואה. פניתי לעו"ד שהכרתי אותו לפני הרבה שנים, שמו [REDACTED], נסענו אליו למשרד בת"א, עם המנוחה ועם המטפלת [REDACTED], הוא ישב איתה במשרדו, אני לא הייתי במשרד אלא בחוץ, הוא רשם את הדברים והשאיר לה את הצוואה לעיונה. הוא לא החתים אותה אלא נתן לה את הצוואה לעיונה כדי שהיא תחליט. השארנו לה את הצוואה, ומאז אני לא ידעתי מה קרה עם הצוואה הזו.

...

לשאלת בית המשפט

ש. הנתונים האלה מופיעים בתצהיר שלך ?

ת. לא.

ש. לא חשבת שצריך לציין את הנתונים המשמעותיים האלה ?

ת. אני לא חושב שזה היה רלוונטי, הצוואה הזו לא נחתמה. בשנת 2013

כשהגשתי את התצהיר בכלל לא זכרתי שהייתה צוואה כזו אלא רק את

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
 ת"ע 8202-01-13
 ת"ע 7626-09-13
 ת"ע 7637-09-13

- 1 הסיפור. זה לא היה רלוונטי לאותה צוואה שאיננה ~~היא~~
 2 ערכו"י (נעמי) 64 לפרוטי' הדיון מיום 28.5.15, ש' 22- עמ' 65, ש' 3 וכן בעמ' 65,
 3 ש' 12-6).
- 4
 5 ודוק, טענת התובע כי "לא זכר" את טיוטת הצוואה היא בלתי סבירה ומוטב היה אלמלא
 6 נטענה. טענה זו נסתרה באופן ברור לנוכח האמור בתצהיר התובע אשר נוסח באופן מתחכם
 7 ומטעה באופן שהתובע ביקש לשייך את עצם הגשת חוות הדעת של ד"ר מיום 18.6.08
 8 לאירוע עריכת הצוואה נשוא המחלוקת, ולא כך הוא. בהתנהלות זו של התובע יש כדי להוכיח
 9 כי אירוע זה היה במודעות התובע, אלא שהתובע בחר לסלף את מהלך הדברים ולהציגם כטוב
 10 בעיניו. כשנשאל על כך, ענה התובע תשובה מהוססת ולא רצינית:
- 11 "ש. אני רוצה להפנות אותך לסעיף 23 לתצהירך. שם אתה טוען שהמנוחה
 12 פנתה לד"ר לאחר הצוואה שנערכה על ידי עו"ד ועבור עריכת
 13 הצוואה של עו"ד .
 14 ת. לא כתוב לפני או אחרי כתוב שהמנוחה הסתמכה על חוות הדעת של ד"ר
 15 ועם זה היא פנתה לעו"ד .
- 16 לשאלת בית המשפט
 17 ש. בסעיף הזה גם כתוב שהבדיקה של ד"ר ערכה (צ"ל ארכה – ו.ו.פ.)
 18 שעתיים – מאיפה אתה יודע?
 19 ת. אני נוכחתי בבדיקה.
 20 ש. אתה מכיר את ד"ר ?
 21 ת. לא.
 22 המשך החקירה
 23 ש. אני אומר לך שזה לא נכון. אנחנו ראינו שהסדר זה לא כמו מה שאתה
 24 טוען, חוות הדעת של ד"ר נערכה ב – 18/6/2008 עבור הטייטה של
 25 עו"ד , נשלחה בפקס' ליעד אלמוני ב – 24/7/2008, צוואת עו"ד
 26 נחתמה ב – 2/8/2008 ואילו הצוואה של עו"ד נחתמה ב –
 27 27/11/2008. ההקשה היא שמה שאתה אומר בסעיף 23 לא נכון שכן חוות
 28 הדעת של ד"ר נערכה 5.5 חודשים לפני הצוואה של עו"ד
 29 ובכלל היא נערכה עבור הטייטה של עו"ד . אתה מאשר את זה?
 30 ת. כן.
 31 לשאלת בית המשפט
 32 ש. בעצם אחרי סעיף 23 בתצהיר שלך צריכה להיות התייחסות לטייטת
 33 הצוואה שנערכה על ידי ולא ישר אח"כ להתייחס לצוואה שנערכה
 34 על ידי עו"ד ביחד עם עו"ד כפי שמנוסח בסעיף 24 זה נכון?
 35 ת. כן. היות שכמו שאמרתי הטייטה הזו לא נחתמה ולא ידעתי מה קרה אתה
 36 לא התייחסתי אליה.
 37 ש. ז"א מה שלי לא ברור, כשאמרת ששכחת את הטייטה הזו אז בעצם בסעיף
 38 23 התייחסות לזה שהמנוחה פנתה לד"ר הייתה צריכה לעלות לך
 39 40 מתוך 55

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
 ת"ע 8202-01-13
 ת"ע 7626-09-13
 ת"ע 7637-09-13

- 1 איזה שהן נקודות שיוזכרו לך שבאמת הייתה טיוטה כזו, אז למה בחרת
 2 לא לציין את זה בפני בית המשפט?
 3 ת. לא חשבתי שזה רלוונטי.
 4 ש. לא ראית את הטיוטה הזו בביתה של המנוחה?
 5 ת. ראיתי אותה והשארתי אותה בביתה של המנוחה אבל לא ידעתי מה עלה
 6 בגורלה" (עמ' 74 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 17- עמ' 75 לפרוט', ש' 21).
 7
- 8 119. יתר על כן, ניסיונו של התובע לייחס לחוות הדעת של ד"ר [REDACTED] מימד של אובייקטיביות
 9 וניטרליות לא צלח. במהלך חקירתו של התובע התברר למרבה ההפתעה כי התובע היה נוכח
 10 בעת ביצוע הבדיקה (ר' עדותו בעמ' 74 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 24) ולאחר מכן אף
 11 העביר לעורך טיוטת הצוואה את חוות הדעת. יצוין כי בתחילה ניסה התובע להסתיר גם
 12 עובדה זו מעיני בית המשפט בטענה כי ראה את חוות הדעת של ד"ר [REDACTED] אצל המנוחה בלבד,
 13 אולם משהתברר כי על גבי חוות הדעת נרשם מספר פקס של משרד עורכי דין, גאלץ התובע
 14 להודות כי עשה כן. להלן מתוך עדותו:
 15
- 16 ש. בוא נחזור לחוות הדעת של ד"ר [REDACTED] שאתה צרפת וגם כאן רואים שחוות
 17 הדעת של ד"ר [REDACTED] 8/ת נשלחה גם כן בפקס ממשרד עו"ד [REDACTED] בשעה
 18 14:59. איך זה שהעותק היחיד של חוות הדעת של ד"ר [REDACTED] שנמצאת
 19 בידך הגיעה ממשרדו של עו"ד [REDACTED] ?
 20 ת. לפי בקשתו לאישור רפואי העברנו לעו"ד [REDACTED] העתק.
 21 ש. נראה שהמסמך הזה זה מסמך שנשלח ממשרד עוה"ד ולא אל משרד
 22 עוה"ד [REDACTED] – איך אתה מסביר את זה?
 23 ת. אולי ביקשתי ממנו את המסמך הרפואי אח"כ. הבאתי לו מסמך רפואי על
 24 פי בקשתו וייתכן שביקשתי ממנו אח"כ שיחזיר לי
 25 אז אתה דיברת אתו לגבי מסמך רפואי?
 26 ת. כן" (עמ' 74 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 10-1).
 27
- 28 120. יודגש, כי התובע, אשר עליו מוטל נטל השכנוע להוכחת אמיתות הצוואה, לא זימן לעדות את
 29 עורך טיוטת הצוואה על מנת ליישב את הסתירות והתמיהות הרבות סביב אירוע עריכת
 30 טיוטת הצוואה, והתנהלות זו נוקפת לחובתו.
 31
- 32 **חוסר החלטיות של המנוחה בנוגע לעריכת מסמכים משפטיים לרבות בענייני צוואות:**
 33
- 34 121. בענייננו, המנוחה ערכה בתוך פרק זמן קצר של כארבעה חודשים שלושה מסמכים משפטיים:
 35 הראשון - טיוטת צוואה; השני - הצוואה מיום 2.8.08; והשלישי - הצוואה נשוא המחלוקת.
 36 כמו כן, ביום 4.8.08 ערכה המנוחה מסמך משפטי נוסף, הוא יפוי כוח שניתן לטובת עו"ד [REDACTED]
 37 ואו מר [REDACTED]. בנוסף, עיון בטיטת הצוואה, בצוואה מיום 2.8.08 ובצוואה נשוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

1 המחלוקת מלמד כי קיימים הבדלים משמעותיים בנוגע לחלוקת העזבון ועל כך שחלקו של
2 התובע הוגדל בצורה משמעותית בצוואה נשוא המחלוקת (כזכור על פי טיוטת הצוואה זוכה
3 התובע בסך של כ- 400,000 ₪ (מחצית מכספי המנוחה בבנק) (ר' עדות התובע בעמ' 66 לפרוט'
4 הדיון מיום 28.5.15, ש' 3); בצוואה מיום 2.8.08 זוכה התובע בסך של כ- 1,000 \$ בלבד;
5 לעומת זאת, בצוואה נשוא המחלוקת זוכה התובע בסך של 1/4 משווי הדירה וכן בכספים בסך
6 של 800,000 ₪).

7
8 122. התנהלות זו של המנוחה בעריכת מסמכים משפטיים שונים בתוך פרק זמן קצר אשר שונים
9 זה מזה מבחינת תוכנם ומהותם מלמדת על חוסר החלטיות וחוסר יציבות של המנוחה. לא זו
10 אף זו, התנהלות זו מלמדת כי המנוחה היתה נתונה להשפעה מצד צדדים שלישיים. בנסיבות
11 אלו, לאור ההבדלים המשמעותיים בחלקו של התובע על פי הצוואה נשוא המחלוקת לעומת
12 הצוואות הקודמות, יש בכך כדי לבסס ממצא בנוגע לקיומה של השפעה בלתי הוגנת.
13

14 תמיהות ותהיות בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה:

15
16 123. בחינת נסיבות עריכת הצוואה נשוא המחלוקת מעלה תמיהות ותהיות רבות, אשר יש בהן כדי
17 להעלות חשש כי הצוואה נערכה תחת השפעתו הפסולה של התובע, ולהלן יפורטו עיקרי
18 הדברים.
19

20 עדות עורך הצוואה:

21
22 124. בחינת עדות עורך הצוואה מעלה סימני שאלה רבים בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה, ואלו הם;
23 ראשית, כאמור לעיל, נסיבות יצירת הקשר בין המנוחה לבין עורך הצוואה לא הובררו עד
24 תום: בעדותו בדיון ביום 19.6.14 העיד עורך הצוואה כי הפנייה הראשונית בוצעה על ידי
25 שירותי הרווחה לצורך עריכת צוואה למנוחה ורק לאחר מכן פנתה אליו המנוחה בעניין ביטול
26 יפוי הכוח לעו"ד [REDACTED] (עמ' 14 לפרוט', ש' 24-23). לעומת זאת, בדיון ביום 27.5.15 העיד עורך
27 הצוואה כי הפנייה הראשונית משירותי הרווחה היתה לסייע למנוחה בענייני הבנק, ואילו
28 כחודש-חודשיים לאחר מכן התקשרה אליו המנוחה על מנת לערוך את הצוואה. שנית, עורך
29 הצוואה הסתיר מבית המשפט את מלוא הנתונים בנוגע להיכרותו את התובע ואת העובדה כי
30 ייצגו בהליך האפוסטרופוסות ויש בכך כדי להשליך גם על מהימנותו בנוגע לנסיבות עריכת
31 הצוואה. שלישית, עורך הצוואה הודה כי בניגוד לחובתו כעורך צוואה לא שאל את המנוחה
32 בנוגע להיקף רכושה ואף לא ידע כמה כספים יש למנוחה בחשבון הבנק שלה (עמ' 37 לפרוט'
33 הדיון מיום 27.5.15, ש' 23). יתר על כן, עורך הצוואה אישר כי לא מצא לנכון לבדוק את היקף
34 הכספים שיש למנוחה ואף טען כי זו "חוצפה" מצדו לעשות כן. יש בכך כדי לחזק את המסקנה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 כי עורך הצוואה הפעיל שיקול דעת מוטעה בנוגע למחויבות שלו לברר היקף רכושה של
2 המנוחה והבנתה של המנוחה אודות רכוש זה. רביעית, עורך הצוואה הודה כי חשב שהמנוחה
3 הורשה לתובע רק 1/4 מרכושה, בעוד שבפועל התובע יורש את מרבית רכושה. בדיון מיום
4 19.6.14 העיד: "זה לא היה נראה לי מוזר בכלל רבע מרכושה היא מורשה למי שטיפל בה"
5 וגם בהמשך חזר על טענה מוטעית זו "לא נכון. היא הורשה לו רבע" (שם, בעמ' 35 לפרוטי,
6 ש' 3). חמישית, עורך הצוואה לא נתן הסבר מניח את הדעת מדוע החליטה המנוחה למנותו
7 כמנהל עזבון בצוואתה ללא צורך בהפקדת ערובה (סעיף 3 לצוואה) וכשנשאל על כך ענה
8 תשובה מהוססת (שם, בעמ' 39 לפרוטי, ש' 11-3). שישית, גרסת עורך הצוואה כי הקריא
9 למנוחה את צוואתה (עמ' 36 לפרוטי הדיון מיום 27.5.15, ש' 3) לא צוינה על גבי הצוואה.
10 שביעית, עורך הצוואה אישר כי הקריא למנוחה את הצוואה, אולם חרף זאת לא שם ליבו
11 לטעות בתאריך הצוואה (שם, בעמ' 37 לפרוטי, ש' 21-17). שמינית, עדות עורך הצוואה והעדה
12 לצוואה עומדים בסתירה לדרישת עורך טיוטת הצוואה לצרף תרגום לשפתה של המנוחה וכן
13 לעדות גבי [REDACTED] כי תרגמה למנוחה את האמור בצוואה מיום 2.8.08 (ר' עדותה בעמ' 89 לפרוטי
14 הדיון מיום 12.11.15, ש' 17-14). תשיעית, עדות עורך הצוואה כי המנוחה ידעה היטב את
15 השפה העברית, עומדת בסתירה לכך שהמנוחה לא שמה ליבה לטעות בתאריך בצוואה.
16 ולבסוף, עורך הצוואה העיד כי ערך תרשומת במעמד עריכת הצוואה (עמ' 13 לפרוטי הדיון
17 מיום 19.6.14, ש' 23 ו-25), אולם נמנע מלצרפה לתיק.
- 18
- 19 125. לנוכח האמור לעיל ובהצטרף לתמיהות בעדותו של עורך הצוואה בנוגע למצבה תקוונטיבי
20 של המנוחה לעת עריכת הצוואה, יש בכך כדי לבסס תשתית ראייתית אשר תומכת בקיומה
21 של השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוחה לערוך את הצוואה נשוא המחלוקת.
22
- 23 עדות העדה לצוואה:
- 24
- 25 126. כאמור, חרף העובדה כי העדה לצוואה ייצגה את התובע בהליך האפוסטרופסות לאורך תקופה
26 של למעלה משנה, לא זכרה פרטים רבים בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה ועדותה התבססה
27 בעיקר על נוהל עבודה. העדה לצוואה העידה כי לא ידעה שמצבה הפיזי של המנוחה היה קשה
28 וכי לא יכלה לצאת מהבית (ועדותה בעמ' 10 לפרוטי הדיון מיום 19.6.14, ש' 16); כן לא זכרה
29 כיצד נוצר הקשר בין המנוחה לבין עורך הצוואה (שם, בש' 19) והאם שאלה את המנוחה אודות
30 זהות הזוכים על פי הצוואה (שם, בש' 22); כן העידה העדה לצוואה כי לא זכרה כיצד קיבלה
31 את פרטי התובע לצורך רישומם בצוואה (שם, בעמ' 11, ש' 18) ואף לא האם התאריך העברי
32 משמעותי עבור המנוחה (שם, בש' 24); כמו כן, העדה לצוואה לא זכרה האם הצוואה הוקראה
33 למנוחה, או שמא המנוחה קראה את הצוואה בעצמה (עמ' 12 לפרוטי, ש' 3-2) ואף לא זכרה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 מי נכח בפגישות עם המנוחה (עמ' 40 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 3-1). בנוסף, העדה
2 לצוואה לא זכרה את סדר הפעולות ביום החתימה על הצוואה (שם, בעמ' 43 לפרוט', ש' 19)
3 וכן האם המנוחה נשאלה אודות קיומן של צוואות קודמות (שם, בשי' 2-3).
4
5 עם זאת, מתוך הפרטים המועטים שזכרה העדה לצוואה בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה עולות
6 סתירות אל מול עדות עורך הצוואה בעניינים שונים: כך, למשל, בעוד שהעדה לצוואה לא
7 זכרה את הנתבעת (עמ' 40 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 19-17), העיד עורך הצוואה כי
8 במהלך שתי הפגישות עם המנוחה, התקשרה המנוחה אל הנתבעת ובפגישה השנייה אף
9 שוחחה עמה (ר' דבריו בעמ' 15 לפרוט' הדיון מיום 19.6.14, ש' 19-16); כמו כן, בעוד שהעדה
10 לצוואה העידה כי המנוחה סיפרה לה את קורות חייה בפגישה אחת (עמ' 40 לפרוט' מיום
11 27.5.15, ש' 5), העיד עורך הצוואה כי המנוחה סיפרה את קורות חייה בשתי הפגישות (עמ' 13
12 לפרוט' הדיון מיום 19.6.14, ש' 21-20 ו-30). בנוסף, העדה לצוואה אישרה כי לא שאלה אודות
13 היקף רכושה של המנוחה לרבות הכספים בבנק (עמ' 41 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 4
14 ובעמ' 24 לפרוט', ש' 23) ועדותה בעניין זה תואמת את עדות עורך הצוואה שהינה בעייתית
15 כשלעצמה.
16
17 128. אשר על כן, לנוכח העובדה כי העדה לצוואה לא זכרה פרטים רבים ובנוגע לפרטים שזכרה
18 נתגלו סתירות מסוימות אל מול עדות עורך הצוואה, אין בעדותה כדי לשפוך אור על נסיבות
19 עריכת הצוואה.
20
21 עדות המטפלת של המנוחה:
22
23 129. אשר לנסיבות עריכת הצוואה מצאתי כי עדות המטפלת של המנוחה היתה מגמתית ומוטה
24 לטובת התובע. כך, למשל, המטפלת של המנוחה לא נתנה תשובה עניינית ואף שינתה את
25 גרסתה לאחר שעומתה עם העובדה כי אין אזכור של בני משפחת [REDACTED] בצוואות המנוחה,
26 וזאת בניגוד לדבריה כי המנוחה אמרה לה שאינה מעוניינת שבני משפחת [REDACTED] יקבלו חלק
27 מרכושה (ר' עדותה בעמ' 53 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 10-10 עמ' 54, ש' 7). יצוין, כי עדות
28 מגמתית זו באה לידי ביטוי גם בתיאור המטפלת את הליך האפוסטרופוסות. לדברי המטפלת
29 בכל המפגשים שהתקיימו בין המנוחה לבין פקידת הסעד הצהירה המנוחה כי היא רוצה
30 שהתובע ימונה כאפוסטרופוס על גופה ורכושה, אולם רק בפעם השלישית היא נאותה להסכים
31 כי התובע ימונה כאפוסטרופוס לגופה בלבד משום "שלא היו לה כוחות להילחם בזה" (שם),
32 בעמ' 54 לפרוט', ש' 25-20). ברם, תיאור זה עומד בסתירה לאמור בתסקיר פקידת הסעד מיום

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

1 21.3.10 לפיו המנוחה לא היתה מעוניינת שהתובע ימונה אפוטרופוס על רכושה, ואילו במועד
2 הפגישה השלישית עם פקידת הסעד המנוחה בכלל לא יכלה להביע עמדתה.

סתירות בעדותו של התובע לרבות בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה:

- 3
4
5
6 130. בחינת עדותו של התובע מלמדת על קיומן של סתירות פנימיות וחיצוניות רבות שיש בהן כדי
7 לבטא את חוסר מהימנותו, כמפורט להלן:
- 8
9 131. **ראשית**, התובע ניסה למוער את תלותה של המנוחה בו לרבות בניהול ענייניה הכספיים, אולם
10 גרסה זו קרסה לחלוטין כמפורט בהרחבה לעיל.
- 11
12 132. **שנית**, התובע הסתיר מבית המשפט את אירוע עריכת טיוטת הצוואה וכן סילף את העובדות
13 בכל הנוגע להגשת חוות הדעת של ד"ר [REDACTED] ויש בכך כדי להעיד על חוסר אמינותו של התובע
14 ולהעמיד ספקות בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה נשוא המחלוקת.
- 15
16 133. **שלישית**, התובע העיד כי כלל לא ידע על תוכנה של הצוואה מיום 2.8.08 (עמ' 67 לפרוט' הדיון
17 מיום 28.5.15, ש' 5), אולם דברים אלו אינם סבירים ובפרט לנוכח מעורבותו בעריכת טיוטת
18 הצוואה ולנוכח עדות המטפלת של המנוחה אשר אישרה כי לאחר אירוע עריכת הצוואה מיום
19 2.8.08 התקשרה לתובע וסיפרה לו על הצוואה (עמ' 51 לפרוט' הדיון מיום 27.5.15, ש' 3).
- 20
21 134. **רביעית**, בניגוד לעדות התובע כי אינו זוכה במרבית רכושה של המנוחה, התברר כי על פי
22 חישוב שהתובע ערך בעצמו חלקו של התובע על פי הצוואה עומד על מיליון ₪ לפחות בעוד
23 שחלקה של הנתבעת הוא לכל היותר כ-750,000 ₪. הדברים עולים בכירור מתוך עדותו של
24 התובע:
- 25
26 י"ש. ז"א שמשוף שנת 2008 ידעת שאתה זכאי לרשת מיליונים מהמנוחה?
27 ת. לא מיליונים.
28 ש. אני אסביר. רבע מדירה בגבעתיים, השווי שלה ידוע לכולם וכספים
29 מחשבון הבנק שאתה היית שם בעניינים וגם ידעת כמה יש שם – אז זה
30 יוצא כמה מיליונים?
31 ת. אני אשמח מאוד, אבל לא נראה לי.
32 ש. אז אתה בסוף שנת 2008 ידעת שאתה זכאי לרשת?
33 ת. ידעתי שאני זכאי לרשת מיליון ₪.
34 **לשאלת בית המשפט**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ש. איך החישוב הזה נעשה?
2 ת. 800,000 ₪ בבנק, ועוד רבע מהדירה שהערכתי אותה כמיליון ₪ - אז סה"כ
3 מיליון ₪ (עמ' 65 לפרוט' הדין מיום 28.5.15, ש' 20- עמ' 66, ש' 3).
4
- 5 135. תמישית, התובע לא הצליח ליתן הסבר מהו השינוי שחל אצל המנוחה בפרק זמן של שלושה
6 חודשים ממועד עריכת הצוואה מיום 2.8.08 ועד לעריכת הצוואה נשוא המחלוקת (עמ' 67
7 לפרוט' הדין מיום 28.5.15, ש' 10-8), וזאת הגם שבאותה תקופה ניהל את ענייניה של המנוחה
8 בצורה אינטנסיבית כבעבר.
9
- 10 136. ולבסוף, התובע בחר להסתיר מפקידת הסעד את דבר קיומה של הצוואה, למרות שלדבריו
11 בוצע לו תחקיר מקיף בנוגע למערכת היחסים שלו עם המנוחה (עמ' 81 לפרוט' הדין מיום
12 28.5.15, ש' 24-25), ויש בכך כדי לתמוך במסקנה כי היה לו מה להסתיר.
13
- 14 **סמיכות זמנים מעוררת חשד ביו חזרת התובע לחייה של המנוחה לבין עריכת הצוואה:**
15
- 16 137. לטענת התובע, לאחר עריכת הצוואה מיום 2.8.08 ביקשה ממנו המנוחה להפסיק לטפל
17 בענייניה הכספיים ואף הלכה לבנק ביחד עם מר [REDACTED] במטרה לערוך יפוי כוח המאפשר
18 לעו"ד ש [REDACTED] לנהל את חשבונה. עוד לדברי התובע, כעבור תקופה קצרה ביקשה המנוחה
19 "לשנות עניין זה" (כך, על פי עדותו) ולכן יצרה קשר עם עורך הצוואה אשר התלווה למנוחה
20 לבנק על מנת לבטל את יפוי הכוח לעיל ובהמשך על מנת לערוך צוואה. כשנשאל התובע על
21 סמיכות הזמנים בין מועד חזרתו לחייה של המנוחה לבין עריכת הצוואה נשוא המחלוקת,
22 השיב כדלקמן:
23
- 24 **"לשאלת בית המשפט**
25 ש. מדוע היא שינתה את דעתה בתוך 3 חודשים?
26 ת. אני סבור שהיא הגיעה למסקנה שהטיפול שעזרתי לה מלפני כן עדיף
27 בעיניה מהטיפול שהיא קיבלה ממשפחת שיפר
28 ש. אז תוך 3 חודשים היא בעצם עשתה צוואה חדשה בסמוך למועד שחזרת
29 לנהל את העניינים הכספיים?
30 ת. נכון
31 ש. למה הייתה הזיקה הזו?
32 ת. כשהיא ביקשה שאחזור לנהל את ענייניה הכספיים סרבת משום שברגע
33 שיש משפחה, מטפלת וזה רצונה אז לא ראיתי מקום להיכנס ביניהם. אבל
34 היא החליטה, עשתה מה שעשתה כדי שזה ישתנה.
35 ש. יכול להיות שאתה התנית את חזרתך לניהול העניינים הכספיים בעריכת
36 צוואה?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ת. לא – לא התניתי את זה בשום דבר, גם אם היא לא הייתה מורשה לי הייתי
2 ממשיך לטפל בה. אבל הסברתי לה שידי קשורות מכיוון שיש לה משפחה
3 שמטפלת בה" (עמ' 83 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 24-עמ' 84, ש' 10).
4
5 138. בענייננו, בשים לב לסתירות בעדות התובע ולחוסר אמינותו בעניינים רבים לא ניתן לשלול את
6 המסקנה כי התובע התנה את חזרתו לטפל בענייניה של המנוחה בעריכת צוואה לטובתו
7 בדומה למהלך שנעשה בנוגע לטיוטת הצוואה ויש בכך כדי לחזק את החשש כי הצוואה לא
8 נעשתה מתוך רצונה החופשי של המנוחה אלא מתוך אולטימטום שהעמיד התובע להמשך
9 טיפולו במנוחה, וזאת לאחר שהטיפול בה על ידי בני משפחת [REDACTED] לא צלח.
10
11 **תמיהות בנוגע לתוכנה של הצוואה:**
12
13 139. בחינת שאלת הגיונה של הצוואה נשוא המחלוקת מחזקת את המסקנה בדבר קיומה של
14 השפעה בלתי הוגנת על התובע על המנוחה. כאמור לעיל, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי בתוך
15 פרק זמן קצר של ארבעה חודשים ערכה המנוחה שלוש צוואות שונות מבחינת חלקו של התובע
16 בעזבונו. ודוק, גם אם לא היינו לוקחים בחשבון את הצוואה מיום 2.8.08, אותה מכחיש
17 התובע, עדיין קיים פער משמעותי ביותר בין חלקו של התובע על פי טיוטת הצוואה לבין חלקו
18 על פי הצוואה נשוא המחלוקת, (למעשה בצוואה נשוא המחלוקת זוכה התובע על פי מחלקו על
19 פי טיוטת הצוואה (400,000 ₪ לעומת 1/4 דירה וכספים בסך של 800,000 ₪).
20
21 140. כשנשאל התובע על השינוי שחל בין הצוואה מיום 2.8.08 לצוואה נשוא המחלוקת, נתן תשובה
22 לא עניינית אשר התייחסה לשינוי בין טיוטת הצוואה לבין הצוואה נשוא המחלוקת, אולם
23 לאחר מכן טען כי לא היה כלל שינוי ולבסוף אישר כי השינוי היה בכך שחזר לטפל בענייניה
24 הכספיים של המנוחה (ר' בעמ' 66 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 23-עמ' 68, ש' 15 וכן עמ'
25 83, ש' 24-עמ' 84, ש' 10). תשובתו המתחמקת והמיתממת של התובע בעניין כה מהותי פוגמת
26 באמינות התובע ומלמדת כי יש לו רצון להסתיר את הסיבה האמיתית לשינוי שחל בחלקו על
27 פי הצוואה נשוא המחלוקת.
28
29 **התנהלות בעייתית של התובע במהלך ההליכים המשפטיים בבית משפט זה:**
30
31 141. התנהלות התובע במהלך ההליכים המשפטיים בתיק זה אשר באה לידי ביטוי במתן הצהרות
32 כוזבות, בהסתרת מסמכים ופרטים מהותיים ובהטעה תמורה של בית המשפט מחזקת את
33 המסקנה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת על המנוחה, ואפרט להלן:
34

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

142. ראשית, עצם הגשת בקשה לשינוי התאריך בצוואה מהווה בקשה לא שגרתית ואף תמוחה. מסקנה זו מתחזקת ביתר שאת לנוכח העובדה כי בקשה זו הוגשה לאחר הגשת תצהיר התשובה של התובע בו הצהיר ב"רחל ביתך הקטנה" כי הצוואה נערכה ביום 27.6.08. כך על פי דבריו: "ביום 27 ליוני 2008, קיבלתי מעו"ד [REDACTED] את הצוואה ולמיטב ידיעתי זו נשלחה גם לגברת [REDACTED] בגרמניה סמוך לכך" (ר' סעיף 25 לתצהיר התובע מיום 19.2.13). יתר על כן, קושי זה מתחדד בשים לב לעובדה כי התאריך הנכון הוא דווקא התאריך העברי ולא התאריך הלועזי, ולמעשה ניתן לומר כי הפגם בצוואה הינו פגם "מוכמון" אשר לא בנקל ניתן לגלותו. כשנשאל התובע על כך הציג גרסה שאינה מתיישבת עם השכל הישר, כמפורט להלן:
- 9
- 10 "ש. אתה ציינת במסגרת התצהיר שלך בסעיף 25, מצטט, ביום 27/06/08
- 11 שקיבלת מעו"ד [REDACTED] את הצוואה?
- 12 ת. אני טעיתי, זה התאריך שהיה חתום על הצוואה. בסוף 2008 שקיבלתי את
- 13 הצוואה לא הסתכלתי על התאריכים, הייתי צריך להסתכל.
- 14 ש. אתה מסכים איתי שיש הבדל מאוד מהותי בין קיץ לחורף בין יוני
- 15 לנובמבר?
- 16 ת. אני לא הסתכלתי על התאריכים, הסתמכתי על מה שכתוב.
- 17 ש. הטעות שלך המשיכה גם בבקשה לצו קיום צוואה שבו אתה מצהיר
- 18 שהתאריך הוא 27/06/08?
- 19 ת. טעיתי לגבי התאריך, כל שאר העובדות הן אמת.
- 20 ש. הטענה הראשונה שלך לגבי התאריך באה למעשה כתגובה לצוואה
- 21 שמרשתי הגישה?
- 22 ת. לא זה הפוך, הגשנו את הצוואה ידענו שזו הצוואה המאוחרת ואתם טענתם
- 23 שאין צוואה מאוחרת. ורק אחרי שהעליתם את הצוואה שברשותכם הבחנו
- 24 בהבדל בין התאריכים.
- 25 ש. מי תבחין בהבדל?
- 26 ת. אני.
- 27 ש. בשני תצהירים שונים בהחלטה של ביהמ"ש ובדיון שנערך לא שמת לב?
- 28 ת. לא הסתכלתי על התאריכים.
- 29 ש. לשאלת ביהמ"ש – לא בדקת והסתדר לך עם אותו מכתב ששלחו לך, עד
- 30 כדי כך לא זכרת את הסיטואציה?
- 31 ת. שקיבלתי את המכתב הכנסתי אותו למגירה ובזה הסתיים הסיפור, לא
- 32 ישבתי ובדקתי מתי כתוב ומה כתוב, פתחתי את המעטפה ראיתי שזה
- 33 צוואה, הסתכלתי במבט כללי ושמתי את זה במגירה.
- 34 ש. כשהגשתי את הצוואה אז המכתב היה מצורף, לא שמת לב שהמכתב נושא
- 35 תאריך?
- 36 ת. אני לא הסתכלתי לא על התאריך של המעטפה, הסתכלתי בגדול ראיתי
- 37 צוואה. הסתכלתי על התאריך הלועזי וזה מה שכתבנו אבל עובדתית זה לא
- 38 היה נכון.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 ש. הבאת את המכתב לעו"ד שלך?
2 ת. כן.
3 ש. ביחד עם הצוואה?
4 ת. את המעטפה והצוואה זה מה שהבאתי" (עמ' 17 לפרוט' הדיון מיום
5 19.6.14, ש' 1-28).
6
- 7 143. שנית, התובע אשר עליו מוטל נטל השכנוע, בחר לצרף רק חלק מהמסמכים הרפואיים שבידיו
8 ונמנע מלצרף את מלוא המסמכים הרפואיים תוך הסתרתם מבית המשפט. ודוק, כי גם לאחר
9 שניתנה לתובע הזדמנות לצרף את כל המסמכים הרפואיים שבידיו (ר' החלטתי מיום 28.5.16)
10 נמנע התובע לצרף המסמכים הרפואיים והסוציאליים מתוך תיק האפוטרופוסות.
11
- 12 144. שלישית, התובע בחר לצרף רק את הצו למינוי כאפוטרופוס על גופה של המנוחה מבלי
13 להידרש להליך המשפטי הממושך בעניין זה ומבלי לצרף את כל המסמכים שהוגשו בו. כמו
14 כן, התובע לא אמר אמת בעדותו כי הצורך במינוי אפוטרופוס על המנוחה היה רק בשנת 2010
15 (עמ' 79 לפרוט' הדיון מיום 28.5.15, ש' 22-23), שכן בפועל התובענה למינוי הוגשה כבר ביולי
16 2009. בדרך זו ניסה ליצור פער בין מועד הגשת הבקשה למינוי כאפוטרופוס על המנוחה לבין
17 מועד עריכת הצוואה נשוא המחלוקת. כמו כן, התובע הסתיר מבית המשפט כי במסגרת תיק
18 האפוטרופוסות קיבל ייצוג משפטי מעורך הצוואה ומהעדה לצוואה. בנוסף, התובע העיד לאחר
19 שהוסבר לו כי עדיף למנות אפוטרופוס חיצוני למנוחה הסכים לכך (שם, בעמ' 82 לפרוט', ש'
20 4). אולם, דברים אלו אינם מתיישבים עם התעקשותו של התובע להתמנות כאפוטרופוס על
21 רכוש המנוחה בניגוד לרצון המנוחה ובניגוד להמלצת פקידת הסעד.
22
- 23 145. רביעית, התובע הסתיר את העובדה כי החל את עבודתו אצל המנוחה מטעם קופת חולים,
24 והדבר עלה רק מתוך תסקיר פקידת הסעד. בדרך זו ניסה התובע למנוע העלאת ספקות בנוגע
25 למניעיו לטפל במנוחה באופן פרטי במאובחן מהמשך טיפול בה במסגרת קופת חולים וכן
26 בנוגע לסוגיות אתיות הנובעות ממהלך זה כמפורט בהרחבה לעיל.
27
- 28 146. חמישית, התובע בחר להסתיר מעיני מבית המשפט את אירוע עריכת טיוטת הצוואה וכן לסלף
29 את סדר הדברים כפי שאירע בפועל בנוגע להגשת חוות דעת ד"ר [REDACTED]. לשם המחשת
30 התנחלותו החמורה של התובע בעניין זה, אביא להלן את נוסחו של סעיף 23 לתצהירו בו ניסה
31 התובע לשייך את הגשת חוות דעתו של ד"ר [REDACTED] לעריכת הצוואה נשוא המחלוקת:
32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13

ת"ע 8202-01-13

ת"ע 7626-09-13

ת"ע 7637-09-13

- 1 "לאחר זמן מה (לאחר יום עריכת הצוואה מיום 2.8.08 – ו.ש.ו.), ביקשה ממני
2 המנוחה לשוב ולטפל בדברים כבעבר. הצעתי לה שתפנה למשפחת [REDACTED] ותסדיר
3 עימם את הנושא. אכן, בשלב זה נכנסה המנוחה לעובי הקורה, דיברה עם עו"ד [REDACTED]
4 ואמרה לו שהיא רוצה שאחזור לטפל עבורה בענייניה השוטפים כולל בענייני
5 כספים. היא עירבה בנושא את העו"ס מהעירייה, הגברת [REDACTED], וביקשה
6 שתסייע לה לערוך צוואה. המנוחה פנתה למסיכו גריאטר, ד"ר [REDACTED] לצורך
7 הערכת כשירותה לעריכת צוואה וכן פנתה לעורך הדין [REDACTED] אשר הוצע לה
8 ע"י [REDACTED], עובדת הסוציאלית בעיריית גבעתיים. ד"ר [REDACTED] קבע לאחר שבדק
9 את המנוחה בביתה במשך כשעתיים ששיפוטה שמור וכי היא אכן כשירה לחתום
10 על מסמך משפטי".
11
- 12 יצוין, כי גם טענת התובע כי פקידת הסעד הציעה למנוחה להתקשר לעורך הצוואה, לא
13 הובררה עד תום לאור הסתירות בעדות עורך הצוואה בעניין זה, כמפורט לעיל.
14
- 15 147. התובע נמנע לגלות לאפטרופוס על רכושה של המנוחה את דבר קיומה של הצוואה
16 והדבר עומד בניגוד לחובתו האתית כאפטרופוס הפועל במשותף עם אפטרופוס אחר.
17
- 18 נסיבות עריכת הצוואה מיום 2.8.08:
19
- 20 148. בעניינינו, הן אירוע עריכת הצוואה מיום 2.8.08 והן עדויות העדים מטעם הנתבעת תומכים
21 ומחזקים את המסקנה כי הצוואה נשוא המחלוקת נערכה בנסיבות בעייתיות ובפרט בנוגע
22 למצבה הקוגניטיבי של המנוחה לעת עריכת הצוואה.
23
- 24 149. בהגינותם הרבה, העידו עו"ד [REDACTED], גבי [REDACTED] וגבי [REDACTED] על הנסיבות החריגות של עריכת
25 הצוואה מיום 2.8.08 ועל מצבה הקוגניטיבי הבעייתי של המנוחה במועד זה לרבות היותה
26 שרויה במצב של בלבול וסערת רגשות, אשר מעמידים בספק רב את יכולתה של המנוחה להבין
27 טיבה של צוואה. כמו כן, נלמדת בעייתיות בנוגע לקביעת חלקו של התובע בצוואה זו לנוכח
28 טענת עו"ד [REDACTED] כי המליץ למנוחה להוריש לתובע חלק קטן מעזבונו על מנת "שלא תהיינה
29 יותר מידי מחיקות" (עמ' 108 לפרוט' הדיון מיום 12.11.15, ש' 21-22). יצוין, כי דווקא בשל
30 הבעייתיות הנוצרת בעדויותיהם של העדים הנ"ל בנוגע למצבה הקוגניטיבי של המנוחה לעת
31 עריכת הצוואה מיום 2.8.08, יש בכך כדי לחזק את מהימנות גרסתם.
32
- 33 150. יתר על כן, מצאתי כי בעצם נכונותם של העדים מטעם הנתבעת להודות כי לא פעלו נכון "בזמן
34 אמת" וכי כיום הם "מכים על חטא" מחזקת את מהימנות עדותה. בהקשר זה אציין כי עדותו
35 של מר [REDACTED] הייתה עדות כנה ואוטנטית:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 י"ש. לך חשש כבר באוגוסט 2008 רוצה לשים יד על הרכוש שלה.
- 3 למה לא הלכתם למשטרה ?
- 4 ת. זו הטעות הכי הגדולה שלנו. אני אסביר. אנחנו כנראה חנונים או עדינים
- 5 מידי. אתה יודע, היינו בטחים שאחרי הפעם הראשונה שהוא רצה
- 6 להחזיק אותה על הצוואה אצל עו"ד [REDACTED] וזה לא עלה בידו, אז שהוא למד
- 7 את הלקח ושהוא לא ימשיך לעשות. יתרה מכך המצב שהיא הייתה בן,
- 8 צריך להיות משוגע כדי להיות עו"ד שמחזיק קשישה בת 90 אחרי שנים
- 9 של אשמוזים ושיקומים על צוואה שרוב הרכוש שלה עובר לפיזיותרפיסט.
- 10 אני לא רוצה לצאת באשמות נגד עו"ד אבל אתה צריך להיות לא נורמלי
- 11 בשביל לערוך צוואה כזו, להביא אובייקטיביים ולא להיות בעצמך" (עמ' 101
- 12 לפרוטי הדיון מיום 12.11.15, ש' 17-25).
- 13 וכן:
- 14 י"ש. למה לא פניתם להתמנות כאפוטרופוסים עליה? הרי אתה אומר שחששתם
- 15 שמישהו ישים יד על הכסף שלה
- 16 ת. הטעות שלנו שאנחנו עדינים מידי. מה לעשות בחיים לומדים לקח. אני
- 17 מבין היום שיינו צריכים להיות אגרסיביים יותר. אנחנו לא אנשים
- 18 שדוחפים יותר מידי את האף. באותה תקופה היא הייתה במצב פיזי
- 19 ומנטלי כ"כ גרוע וחשבנו שזה זמן קצר עד שהיא תלך לעולמה כי היא
- 20 הייתה נראית כמו מישהי עם רגל וחצי בקבר. חשבנו שהמצב יישאר ככה
- 21 ובסופו של דבר זה המצב" (שם, בעמ' 103 לפרוטי, ש' 17-23).
- 22
- 23 151. בדומה לכך, העיד עו"ד [REDACTED] כדלקמן:
- 24
- 25 י"ש. ברגע שמונה אפוטרופוסים לגוף, אתם המשפחה היחידה שלה ולכם הייתה הזכות
- 26 להצטרף למינוי אבל בחרתם לא לעשות זאת.
- 27 ת. כשאתה מדבר עלי על הנושא הזה אני כאן בתור יועץ או עו"ד או באיזה
- 28 שהיא צורה. לי אין מעורבות ממשית, אבל המעורבות שלי הייתה שאמרתי
- 29 לעו"ד שזה נוכחות ולא ייתכן מצב שהבן אדם הזה יהיה אפוטרופוס עליה באיזה
- 30 שהיא צורה וברכוש בטח שלא כי אני יודע שבסכומים שהבן אדם משך
- 31 מהחשבונות שלה זה לא סביר.
- 32 ש. למה במצב הזה אתם לא מבקשים להצטרף להליך של אפוטרופוסות זה דבר
- 33 בסיסי?
- 34 ת. אני אגיד בכאב. יש דברים שבן אדם מצטער בדיעבד. דבר שני, המצב שלה
- 35 שראיתי אותה באותו זמן היה במצב כזה שברור לי שאין לה אופק חיים
- 36 ארוך. זה היה עניין של פרק זמן לדעתי. אני לא בורא עולם ולא קובע עד
- 37 מתי בן אדם יחיה, אבל משך הזמן מאז שראיתי אותה זה שלפצח (יידיש)
- 38 מושכים עוד טיפה ועוד טיפה" (עמ' 111 לפרוטי הדיון מיום 12.11.15, ש' 6-16).
- 39

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

וכן:

- 1
2
3 למה בעצם בזמן אמת שאתם כבר ב- 2008 סבורים [redacted] נוכל - למה
4 לא עצרתם את זה בזמן אמת ועשיתם איזה שהיא פעולה?
5 ת. טוב שאתה שואל, יש דברים שבן אדם בראייה אחורה מצטער עליהם וזה
6 אחד הדברים שאני בפירוש מצטער ואני חשבתי שהעני"ס תעשה את
7 תפקידה ומאחר וגם [redacted] היא ניצולת שואה בודדה בארץ ואז אם אני
8 אומר לעו"ס באותו מסגרת שהיא שאלה אותי שאנחנו הופענו בפניה אצלה
9 במשרד ציפיתי שהיא תעשה. היום בדיעבד אין לי ספק שטעיתי והייתי
10 צריך לבקר ולעשות. ממקרים כאלה היום אני למדתי לקח ואני יושב על
11 הוריד למי שצריך במוסדות הממשלתיים. אני טעיתי, אני מודה ואני
12 מצטער על זה
13 ש. למה כל זה לא נרשם בתצהיר שלך?
14 ת. אין לי מה לענות. אבל בגדול אתה שואל, אין לי ספק, אתה העדת את
15 העו"ס? המקרה הזה יותר מידי... הנוכלות הזו בעצמותי. לא ייתכן דבר
16 כזה. הוא מתעלק, אני לא הייתי מנצל מקרה של אדם זקן אצלי במרפאה
17 כמו שהוא עשה את זה בשהוא אמור להיות איש רפואה" (שם, בעמ' 112
18 לפרוט', ש' 25-עמ' 113, ש' 6).
- 19
20 152. יצוין, כי גם עדותה של גבי [redacted] אשר לא ניסתה לייפות את המציאות הותירה עלי רושם
21 מהימן, כמפורט להלן:
22
- 23 "אתה מציב את כל היתרונות של [redacted] ואתה מנסה להגיד שאנחנו משפחה גרועה
24 ביותר אבל זה לא גורע מזכויותיה של אווה ברבנושה של המנוחה, מה קשורים
25 הביקורים שלי את המנוחה לזכויותיה של אווה שהייתה הבן אדם הכי קרוב אליה.
26 אתה מנסה להגיש שלא תמכנו, אתם נכנסתם לחיים שלה יותר מאוחר. כל החיים
27 תמכנו, אבא שלי תמיד הסיע אותה. אתה לא תצייר אותי כמשפחה פחות טובה אם
28 ביקרתי פחות. אני עובדת משרה מלאה, יש לי אימה חולה שאני מטפלת בה. יש לי
29 התחייבויות אחרות. כשאתה מנסה לצבוע אותנו בשחור ואתו בוורוד - אני לא
30 חושבת שזה הנושא, זה לא גורע מהזכויות של [redacted] לקבל את מה שמגיע לה כמי
31 שהכי קרובה אליה" (עמ' 95 לפרוט', ש' 23-16).
- 32
- 33 153. בהקשר זה אציין כי אכן כדברי גבי [redacted] היחסים בין בני משפחת [redacted] למנוחה אינם
34 רלוונטיים להליך זה אלא יחסה של המנוחה לנתבעת בלבד. בנוגע לכך הצהירו כל העדים
35 מטעם הנתבעת כי רצונה הבסיסי של המנוחה מאז ומעולם היה להוריש את כל רכושה
36 לנתבעת וכי דבר זה היה מבחינת המנוחה "קו אדום" (עמ' 89 לפרוט' הדיון מיום 12.11.15,
37 ש' 12); "המטרה של מהות חייה" (שם, בש' 23) וכי הנתבעת היתה "הדבר היחיד שיש לה
38 בעולם והמחויבויות שלה" (עמ' 109 לפרוט', ש' 13); "שאל הבשר היחידי שנשאר לה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1 מהשואה" (שם, בש" 15). גם אם בני משפחת [REDACTED] לא פעלו בצורה נכונה ב"זמן אמת", אין
2 בכך כדי ליישב את מכלול הסתירות והתמיהות המפורטות לעיל בנוגע לאירוע עריכת הצוואה
3 נשוא המחלוקת, ודי בכל האמור לעיל כדי להוכיח כי במעשה עריכת הצוואה היתה השפעה
4 פסולה של המנוחה לשנות את רצונה הבסיסי להעניק את כל רכושה לנתבעת.
5
- 6 154. בשולי הדברים אציין כי גם אם הוכח כי גב' [REDACTED] ואף הנתבעת ידעו על הצוואה נשוא
7 המחלוקת עוד בשנת 2008, אין בכך כדי לגרוע מכל האמור לעיל שכן שממילא לא ניתן היה
8 לנקוט בהליך לביטול הצוואה בחייה של המנוחה, אלא רק לאחר פטירת המנוחה, כפי שנעשה
9 בענייננו.
10
- 11 155. לסיכום - ממכלול הנסיבות המפורטות לעיל, נלמדת תשתית צפופה ומסיבית של ראיות שיש
12 בה כדי להקים את החזקה בנוגע לקיומה של השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוחה.
13 כאמור, נטל השכנוע להוכחת אמיתות הצוואה מוטל על כתפי התובע. בענייננו משקלן
14 המצטבר של העדויות והראיות ובעיקר התנהלותו של התובע מלמדים כי התובע לא הצליח
15 להפריך את החזקה בנוגע לקיומה של השפעה בלתי הוגנת ולא להסיר את הספקות הרבים
16 שהועלו על ידי הנתבעת בנוגע לקיומה של ההשפעה הבלתי הוגנת, ולפיכך דינה של הצוואה
17 להתבטל. יצוין, כי מסקנתי זו עומדת בעינה ככל שנטל ההוכחה היה מוטל על הנתבעת
18 מלכתחילה.
19
- 20 **שאלת מעורבות התובע בעריכת הצוואה:**
21
- 22 156. ביסוד הוראת סעיף 35 לחוק הירושה מונחת חזקה חלוטה בדבר קיומה של השפעה בלתי
23 הוגנת (ע"א 2500/93 בעניין שטיינר לעיל; ע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה (3)
24 837). הסעיף קובע שלוש מצבים חלופיים בהם תיפסל הצוואה בגין מעורבות הזוכה
25 בעריכתה, ואלו הם: הוראת הצוואה מזכה מי שערך אותה; הוראת צוואה מזכה מי שהיה עד
26 לעשייתה; הוראת הצוואה מזכה את מי שלקח באופן אחר חלק בעריכתה.
27
- 28 157. בפסיקה נמצאה אבחנה בפרשנות אשר ניתנה לחלופות השונות בסעיף 35 לחוק הירושה. בעוד
29 שהביטוי "מי שערך את הצוואה" פורש באופן דווקני ומצמצם כמתייחס לתהליך העריכה
30 הלשונית של המסמך ויצירתה תוך שנקבע כי פעולות הזוכה, ככל שהיו קודם לעריכת הצוואה
31 או לאחר עריכת הצוואה, לא יפלו בגדרו (ראו ע"א 6496/98 בוטו נ' בוטו, פ"ד נד (1), 19, 30),
32 הרי שהביטוי "לקח חלק באופן אחר בעריכתה" פורש באופן רחב והוחל גם על השלבים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

1 שקדמו לתחילת הליך ניסוח המסמך. נקבע כי הביטוי "לקח חלק באופן אחר בעריכתה" של
2 הצוואה הינו ביטוי גמיש ומתמלא תוכן על פי נסיבות המקרה. השאלה האם הזוכה נטל חלק
3 בעריכת הצוואה תיבחן לפי מידת המעורבות וחומרתה. ככל שהמעורבות והפעילות של הנהנה
4 כבדה יותר, גסה יותר, עמוקה יותר, תיפסל הצוואה (ע"א 5869/03 חרמון נ' גולוב תק-על
5 2004 (4) 154).

7 מן הכלל אל הפרט, לענייננו:

8
9 158. בענייננו, נלמדות נסיבות שיש בהן כדי להעלות חשש כי הצוואה נשוא המחלוקת נערכה תוך
10 מעורבות פסולה של התובע, ואלו הן: ראשית, לא ניתן להתעלם מדברי המנוחה כמפורט
11 בתסקיר פקידת הסעד מיום 21.3.10 כי התובע הוא שפנה אל המנוחה וביקש ממנה שתערוך
12 לטובתו צוואה. שנית, מפעולותיו של התובע בנוגע לטייטת הצוואה ולנכח מעורבות התובע
13 בנוגע לעריכת טייטת הצוואה, יש כדי להעלות חשש ממשי כי גם בנוגע לצוואה נשוא
14 המחלוקת פעל התובע באותה שיטה. שלישית, בעדות התובע קיימות סתירות רבות ומהותיות
15 הן בנוגע למצבה הקוגניטיבי והפיזי של המנוחה לעת עריכת הצוואה, הן בנוגע לתלות המנוחה,
16 הן בנוגע לנסיבות עריכת טייטת הצוואה, הן בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה, הן בנוגע להליך
17 האפוסטרופסות והן בנוגע לסמיכות הזמנים בין המועד בו חזר התובע לטפל במנוחה לבין מועד
18 ביטול יפוי הכוח מיום 4.8.08 ועריכת הצוואה נשוא המחלוקת. רביעית, עדויות עורך הצוואה
19 והעדה לצוואה אינן נקיות מספקות ואף מעלות סימני שאלה רבים בפרט בכל הנוגע ליצירת
20 הקשר בין המנוחה לבין עורך הצוואה וכן בנוגע להסתרת הקשר ביניהם לבין התובע, כמפורט
21 בהרחבה לעיל. עם זאת, לא ניתן להתעלם מכך שבענייננו לא הוכח שהתובע נטל חלק ישיר
22 בנסיבות עריכת הצוואה נשוא המחלוקת.

23
24 159. לפיכך, גם אם לא הוכחו פעולות ישירות של התובע בעריכת הצוואה נשוא, כשבוחנים את
25 מכלול הנסיבות, בין בהיבט הצר של סעיף 35 לעיל ובוודאי בהקשר של נסיבות עריכת הצוואה
26 המהווה את אחד המבחנים לקיומה של השפעה בלתי הוגנת, יש חשיבות רבה לכל הנסיבות
27 שפורטו לעיל ולכן גם אם אין במעורבות שהוכחה כדי לבסס מעורבות פסולה בהתאם לסעיף
28 35 לחוק הירושה ואיני סבורה כי לצורך ההליך שלפני יש צורך להכריע בכך, יש במעורבות זו
29 כדי לחזק את המסקנה בדבר השפעה בלתי הוגנת של התובע בעריכת הצוואה, ודי בכך על
30 מנת לפסול את הצוואה.

31
32 סוף-דבר:

33
34 160. על כן, מכל המקובץ דלעיל – אני מורה כדלהלן:
54 מתוך 55

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 8188-01-13
ת"ע 8202-01-13
ת"ע 7626-09-13
ת"ע 7637-09-13

- 1
- 2 א. ההתנגדות לקיום הצוואה מיום 27.11.08 – מתקבלת; התובענה לקיום הצוואה מיום
- 3 27.11.08 – נדחית.
- 4
- 5 ב. לנוכח הבעייתיות הרבה בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה מיום 2.8.08 ומאחר ששאלת
- 6 תוקפה של צוואה זו אינה מהווה חלק מפסק הדין - מבוקש מבי"כ הנתבעת להודיע
- 7 בתוך 15 ימים האם לנוכח הבעייתיות המפורטת לעיל ותוכנו של פסק דין זה – עדיין
- 8 עומד על קיומה של הצוואה מיום 2.8.08, אם לאו. בהקשר זה אציין כי בי"כ התובע
- 9 כבר הביעו את עמדתם כי צוואה זו לא יכולה לעמוד ור' עמודים 7-8 לסיכומי התובע
- 10 וכן כתב ההתנגדות לקיום צוואה זו - ת"ע 7637-09-13, משכך כל שנתר הוא לקבל
- 11 את עמדת הנתבעת בסוגיה זו.
- 12
- 13 ג. לנוכח התוצאה ובשקלול התנהלות הנתבעת בהליך כמפורט בהרחבה בפסק הדין
- 14 מצאתי לחייב את התובע בהוצאות משפט על הצד הנמוך. לפיכך, אני מורה כי התובע
- 15 ישלם לידי הנתבעת בין הוצאות ההליך סך של 20,000 ₪ וזאת בתוך 30 ימים מהיום
- 16 שאם לא כן, יישא התשלום הפרשי הצמדה וריבית כדין.
- 17
- 18 ד. ניתן לפרסם בחשמטת פרטים מזההים של הצדדים והעדים.
- 19
- 20 161. המזכירות תמציא את פסק הדין לבי"כ הצדדים.
- 21
- 22 162. ת"ע 8188-01-13 ות"ע 8202-01-13 – ייסגרו.
- 23
- 24 163. בת"ע 7626-09-13 ובת"ע 7637-09-13 – נא לקבוע ת.פ. לעוד 21 ימים.
- 25
- 26 ניתן היום, י"ד תמוז תשע"ו, 20 יולי 2016, בהעדר הצדדים.
- 27

ורד שביט פינקלשטיין, שופטת

28
29